

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. kovo 25 d.*

(Tekstas ištaisytas 2021 m. rugsėjo 3 d. nutartimi)

„Apeliacinis skundas – Konkurencija – Karteliai – Vaistai – Antidepresantų (citalopramas) rinka – Taikūs susitarimai dėl ginčų dėl proceso patentų, sudaryti originalių vaistų gamintojo, kuriam priklauso šie patentai, su generinių vaistų gamintoju – SESV 101 straipsnis – Potenciali konkurencija – Ribojimas dėl tikslo – Kvalifikacija – Baudos dydžio apskaičiavimas – Tiesiogiai ar netiesiogiai su pažeidimu susiję pardavimai“

Byloje C-591/16 P

dėl 2016 m. lapkričio 18 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

H. Lundbeck A/S, įsteigta Valbiu (Danija),

Lundbeck Ltd, įsteigta Milton Keynse (Jungtinė Karalystė),

iš pradžių atstovaujamos QC R. Subiotto ir *Rechtsanwalt* T. Kuhn, vėliau – QC M. Subiotto,

apeliantės,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

[Ištaisyta 2021 m. rugsėjo 3 d. nutartimi] **Europos Komisijai**, atstovaujamai T. Vecchi ir F. Castilla Contreras, taip pat B. Mongin ir C. Vollrath,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

palaikomai:

Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės, iš pradžių atstovaujamos D. Guðmundsdóttir ir Z. Lavery, taip pat D. Robertson, padedamų QC J. Turner ir QC J. Holmes, taip pat QC M. Demetriou ir baristerio T. Sebastian, vėliau – D. Guðmundsdóttir, padedamo QC J. Turner ir QC J. Holmes, taip pat QC M. Demetriou ir baristerio T. Sebastian,

įstojusios į apeliacinį procesą šalies,

* Proceso kalba: anglų.

European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA), įsteigtai Ženevoje (Šveicarija), atstovaujama baristerės F. Carlin ir *Rechtsanwältin* N. Niejahr,

įstojusiai į bylą šaliai pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras, teisėjai D. Šváby (pranešėjas), S. Rodin, K. Jürimäe ir P. G. Xuereb,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretoriai M. Aleksejev, skyriaus vadovas, C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. sausio 24 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2020 m. birželio 4 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu *H. Lundbeck A/S* ir *Lundbeck Ltd* prašo panaikinti 2016 m. rugsėjo 8 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Lundbeck / Komisija* (T-472/13, EU:T:2016:449; toliau – skundžiamas sprendimas); juo Bendrasis Teismas atmetė jų ieškinį, kuriame prašoma, pirma, iš dalies panaikinti 2013 m. birželio 19 d. Europos Komisijos sprendimą C(2013) 3803 *final* dėl procedūros pagal [SESV 101] straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla AT/39226 – *Lundbeck*) (toliau – ginčijamas sprendimas) ir, antra, sumažinti šiuo sprendimu skirtas baudas.

Teisinis pagrindas

Reglamentas (EB) Nr. 1/2003

- 2 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101 ir 102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 23 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta:

„Komisija savo sprendimu gali skirti baudas įmonėms ar įmonių asociacijoms, jei jos tyčia ar dėl neatsargumo:

- a) pažeidžia [SESV 101 ar 102] straipsnio nuostatas; <...>“

2006 m. baudų apskaičiavimo gairės

- 3 Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gairių (OL C 210, 2006, p. 2, toliau – 2006 m. baudų apskaičiavimo gairės) 6, 13 ir 22 punktuose nustatyta:

„6. <...> Su pažeidimu susijusio pardavimo vertės ir pažeidimo trukmės derinys yra laikomas tinkama pakaitine verte, parodančia ekonominę pažeidimo svarbą ir santykinę kiekvienos pažeidime dalyvaujančios įmonės reikšmę. Šie rodikliai pakankamai tiksliai nurodo baudos dydžio lygį ir neturėtų būti laikomi automatinio ir aritmetinio apskaičiavimo metodo pagrindu.

<...>

13. Siekdama nustatyti bazinį skirtinos baudos dydį, Komisija remsis tiesiogiai ar netiesiogiai su pažeidimu susijusių įmonės prekių ar paslaugų pardavimo verte atitinkamame geografiniame [Europos ekonominės erdvės (EEE)] teritorijos sektoriuje. Paprastai Komisija remsis pilnų paskutinių įmonės dalyvavimo pažeidime metų pardavimo rezultatais (toliau – pardavimo verte).

<...>

22. Siekdama nustatyti, ar pardavimo vertės dalis, į kurią turi būti atsižvelgiama tam tikru atveju, turėtų būti mažesnė ar didesnė, Komisija atsižvelgs į keletą veiksnių, pavyzdžiui, pažeidimo pobūdį, visų susijusių šalių bendrą rinkos dalį, pažeidimo geografinį plotą, pažeidimo įgyvendinimą (arba neįgyvendinimą).“

2014 m. gairės dėl technologijų perdavimo susitarimų

- 4 Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio taikymo technologijų perdavimo susitarimams gairių (OL C 89, 2014, p. 3; toliau – 2014 m. gairės dėl technologijų perdavimo susitarimų) 29 punktą suformuluotas taip:

„Iš esmės susitarimo šalys nelaikomos konkurentėmis, jeigu jos daro vienpusio arba dvipusio blokavimo poveikį. Vienpusio blokavimo poveikis atsiranda tada, kai technologijos teisės negalima naudoti nepažeidžiant kitos galiojančios technologijos teisės arba kai viena šalis negali komerciškai perspektyviai veikti atitinkamoje rinkoje nepažeisdama kitos šalies galiojančios technologijos teisės. Pavyzdžiui, taip yra tuo atveju, kai viena technologijos teisė apima kitos technologijos patobulinimą ir tas patobulinimas negali būti teisėtai naudojamas be pagrindinės technologijos teisės licencijos. Dvipusio blokavimo poveikis atsiranda tada, kai nė viena iš technologijų teisių negalima naudotis nepažeidžiant kitos galiojančios technologijos teisės arba kai nė viena iš šalių negali komerciškai perspektyviai veikti atitinkamoje rinkoje nepažeisdama kitos šalies galiojančios technologijos teisės ir kai šalys dėl to turi gauti viena kitos licencijas arba teisių atsisakymus. Tačiau praktiškai bus atveju, kai nebus aišku, ar tam tikra technologijos teisė yra galiojanti ir pažeista.“

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

- 5 Ši byla susijusi su šešiais susijusiais apeliaciniais skundais, pateiktais dėl šešių Bendrojo Teismo sprendimų, priimtų išnagrinėjus ieškinius dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo, t. y. ne tik šiuo apeliaciniu skundu, bet ir tais, kurie pateikti byloje C-586/16 P (*Sun Pharmaceutical Industries ir Ranbaxy (UK) / Komisija*) dėl 2016 m. rugsėjo 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Sun*

Pharmaceutical Industries ir Ranbaxy (UK) / Komisija (T-460/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:453), byloje C-588/16 P (*Generics (UK) / Komisija*) dėl 2016 m. rugsėjo 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Generics (UK) / Komisija* (T-469/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:454), byloje C-601/16 P (*Arrow Group ir Arrow Generics / Komisija*) dėl 2016 m. rugsėjo 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Arrow Group ir Arrow Generics / Komisija* (T-467/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:450), byloje C-611/16 P (*Xellia Pharmaceuticals ir Alpharma / Komisija*) dėl 2016 m. rugsėjo 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Xellia Pharmaceuticals ir Alpharma / Komisija* (T-471/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:460) ir byloje C-614/16 P (*Merck / Komisija*) dėl 2016 m. rugsėjo 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Merck / Komisija* (T-470/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:452).

6 Skundžiamo sprendimo 1–75 punktuose ginčo aplinkybės išdėstytos taip:

„I – Šioje byloje nagrinėjamos bendrovės

- 1 *H. Lundbeck A/S* <...> yra Danijos teisės reglamentuojama bendrovė, kontroliuojanti bendrovių grupę, o šiai grupei priklausanti *Lundbeck Ltd*, įsteigta Jungtinėje Karalystėje, specializuojasi vaistų, skirtų įvairioms centrinės nervų sistemos patologijoms, tarp jų – depresijai, gydyti, mokslinių tyrimų, plėtros, gamybos, rinkodaros, pardavimo ir platinimo srityje.
- 2 [*H. Lundbeck*] yra patentuotų vaistų įmonė, t. y. įmonė, kurios veikla daugiausia susijusi su naujų vaistų paieška ir pateikimu rinkai.
- 3 *Merck KGaA* yra Vokietijos teisės reglamentuojama bendrovė, kuri specializuojasi farmacijos srityje ir kuriai atitinkamų susitarimų sudarymo etapu netiesiogiai, per grupę *Merck Generics Holding GmbH*, visiškai priklausė jos dukterinė bendrovė *Generics UK Ltd* (toliau – GUK), atsakinga už generinių vaistų kūrimą ir pateikimą rinkai Jungtinėje Karalystėje.
- 4 <...> laikotarpiu, kai klostėsi bylai reikšmingos faktinės aplinkybės, laikė *Merck* ir GUK sudarančiomis vieną įmonę, kaip tai suprantama pagal konkurencijos teisę (toliau – *Merck (GUK)*).
- 5 *Arrow Group A/S*, kuri 2003 m. rugpjūčio mėn. buvo pervadinta *Arrow Group ApS* (toliau neišskiriant vadinama *Arrow Group*), yra Danijos teisės reglamentuojama bendrovė, vadovaujanti bendrovių grupei ir nuo 2001 m. veikianti įvairiose valstybėse narėse generinių vaistų kūrimo ir pardavimo srityje.
- 6 *Arrow Generics Ltd* yra Jungtinės Karalystės teisės reglamentuojama bendrovė, kurios iš pradžių 100 %, o vėliau, nuo 2002 m. vasario mėn., 76 % akcijų priklausė *Arrow Group*.
- 7 *Resolution Chemicals Ltd* yra Jungtinės Karalystės teisės reglamentuojama bendrovė, kuri specializuojasi generinių vaistų farmacinių veikliųjų medžiagų (toliau – FVM) gamybos srityje. Iki 2009 m. rugsėjo mėn. ją kontroliavo *Arrow Group*.
- 8 Laikotarpiu, kai klostėsi bylai reikšmingos aplinkybės, Komisija laikė *Arrow Group*, *Arrow Generics* ir *Resolution Chemicals* viena įmone (toliau – *Arrow*).

- 9 *Alpharma Inc.* buvo JAV teisės reglamentuojama bendrovė, pasauliniu mastu veikianti vaistų, visų pirma generinių vaistų, sektoriuje. Iki 2008 m. gruodžio mėn. ją kontroliavo Norvegijos teisės reglamentuojama bendrovė *A.L. Industrier AS*. Vėliau ją įsigijo Jungtinės Karalystės farmacijos įmonė, o šią savo ruožtu nusipirko JAV farmacijos įmonė. Vykstant šiai restruktūrizacijai 2010 m. balandžio mėn. *Alpharma Inc.* tapo *Alpharma, LLC*, o 2013 m. balandžio 15 d. *Zoetis Products LLC*.
- 10 *Alpharma ApS* buvo Danijos teisės reglamentuojama bendrovė, netiesiogiai 100 % kontroliuojama *Alpharma Inc.* [EEE] jai priklausė kelios dukterinės bendrovės. Po kelių restruktūrizacijų 2008 m. kovo 31 d. *Alpharma ApS* tapo *Axellia Pharmaceuticals ApS*, o 2010 m. ji buvo pervadinta *Xellia Pharmaceuticals ApS* <...>.
- 11 Laikotarpiu, kai klostėsi bylai reikšmingos faktinės aplinkybės, Komisija laikė *Alpharma Inc.*, *A.L. Industrier AS* ir *Alpharma ApS* viena įmone (toliau – *Alpharma*).
- 12 *Ranbaxy Laboratories Ltd* yra Indijos teisės reglamentuojama bendrovė, kuri specializuojasi FVM, taip pat generinių vaistų kūrimo ir gamybos srityje.
- 13 *Ranbaxy (UK) Ltd* yra Anglijos teisės reglamentuojama bendrovė, *Ranbaxy Laboratories* dukterinė bendrovė, atsakinga už pastarosios bendrovės produktų pardavimą Jungtinėje Karalystėje.
- 14 Laikotarpiu, kai klostėsi bylai reikšmingos faktinės aplinkybės, Komisija laikė *Ranbaxy Laboratories* ir *Ranbaxy (UK)* sudarančiomis vieną įmonę (toliau – *Ranbaxy*).

II – Nagrinėjamas produktas ir su juo susiję patentai

- 15 Šioje byloje nagrinėjamas produktas yra antidepresantas, kurio sudėtyje yra FVM citalopramo.
- 16 1977 m. [*H. Lundbeck*] Danijoje pateikė prašymą išduoti FVM citalopramo ir dviejų – alkilimo ir cianidimo – procesų, naudojamų šiai FVM pagaminti, patentą. 1977–1985 m. šios FVM ir šių dviejų procesų patentai (toliau – pirminiai patentai) buvo išduoti Danijoje ir keliose Vakarų Europos šalyse.
- 17 Kalbant apie EEE, pirminių patentų ir atitinkamais atvejais papildomos apsaugos liudijimų <...>, numatytų 1992 m. birželio 18 d. Tarybos reglamente (EEB) Nr. 1768/92 dėl medicinos produktų papildomos apsaugos liudijimo sukūrimo (OL L 182, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 1 t., p. 200), apsauga baigė galioti 1994 m. (Vokietijoje) ir 2003 m. (Austrijoje). Konkrečiai kalbant apie Jungtinę Karalystę, pirminiai patentai baigė galioti 2002 m. sausio mėn.
- 18 Laikui bėgant [*H. Lundbeck*] sukūrė kitų, veiksmingesnių, citalopramo gamybos procesų, dėl kurių ji prašydavo išduoti patentus; juos dažnai gaudavo įvairiose EEE šalyse, taip pat patentus išduodavo Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacija (PINO) ir Europos patentų biuras (EPB) <...>
- 19 Pirmiausia 1998 ir 1999 m. [*H. Lundbeck*] pateikė EPB dvi paraiškas išduoti citalopramo gamybos atitinkamai naudojant jodą ir amidą patentą. 2001 m. rugsėjo 19 d. EPB išdavė [*H. Lundbeck*] patentą, kuriuo apsaugotas gamybos procesas naudojant amidą <...>, o 2003 m. kovo 26 d. – patentą, kuriuo apsaugotas gamybos procesas naudojant jodą <...>.

- 20 Antra, 2000 m. kovo 13 d. [*H. Lundbeck*] pateikė Danijos valdžios institucijoms paraišką išduoti citalopramo gamybos proceso taikant naudojamų druskų gryninimo kristalizacijos būdu metodą patentą. Panašios paraiškos buvo pateiktos kitose EEE šalyse, taip pat PINO ir EPB. Pirmąjį 2002 m. pusmetį įvairiose valstybėse narėse, visų pirma 2002 m. sausio 30 d. Jungtinėje Karalystėje, [*H. Lundbeck*] gavo patentus, kuriais buvo apsaugotas kristalizacijos procesas (toliau – kristalizacijos patentas). EPB kristalizacijos patentą išdavė 2002 m. rugsėjo 4 d. Be to, 2000 m. lapkričio 6 d. Nyderlanduose [*H. Lundbeck*] jau buvo užregistravusi šio proceso naudingąjį modelį <...>, t. y. 6 metus galiojantį patentą, išduotą neatlikus tikros išankstinės patikros.
- 21 Trečia, 2001 m. kovo 12 d. [*H. Lundbeck*] pateikė Jungtinės Karalystės valdžios institucijoms paraišką išduoti citalopramo gamybos proceso naudojant druskų gryninimo metodą, distiliuojant su plėvele, patentą. 2001 m. spalio 3 d. Jungtinės Karalystės valdžios institucijos išdavė [*H. Lundbeck*] šio plėvelės distiliavimo metodo patentą (toliau – plėvelės distiliavimo patentas). Tačiau 2004 m. birželio 23 d. šis patentas buvo atšauktas dėl naujumo stokos, palyginti su kitu [*H. Lundbeck*] patentu. 2002 m. birželio 29 d. [*H. Lundbeck*] gavo analogišką patentą Danijoje.
- 22 Galiausiai [*H. Lundbeck*] 2002 m. pabaigoje arba 2003 m. pradžioje planavo išleisti naują antidepresantą *Ciprallex*, kurio pagrindas yra FVM escitalopramas (arba S-citalopramas). Šis naujas vaistas buvo skirtas tokiems pat pacientams kaip tie, kurie galėjo būti gydomi patentuotu [*H. Lundbeck*] vaistu *Cipramil*, kurio pagrindas yra FVM citalopramas. FVM escitalopramas buvo saugomas bent iki 2012 m. galiojančių patentų.

III – Ginčijami susitarimai

- 23 2002 m. [*H. Lundbeck*] sudarė 6 susitarimus dėl citalopramo (toliau – ginčijami susitarimai) su keturiomis generinių vaistų gamybos ar pardavimo srityje veikiančiomis įmonėmis, būtent: *Merck (GUK)*, *Alpharma*, *Arrow* ir *Ranbaxy* (toliau – generinių vaistų [gamintojai]).

A – Susitarimai su „*Merck (GUK)*“

- 24 [*H. Lundbeck*] sudarė du susitarimus su *Merck (GUK)*.
- 25 Pirmasis susitarimas įsigaliojo 2002 m. sausio 24 d. iš pradžių vieniems metams ir buvo taikomas tik Jungtinės Karalystės teritorijoje (toliau – GUK susitarimas dėl Jungtinės Karalystės). Jį pasirašė [*H. Lundbeck*] dukterinė bendrovė Jungtinėje Karalystėje, t. y. Jungtinės Karalystės teisės reglamentuojama bendrovė *Lundbeck Ltd*. Vėliau šis susitarimas buvo pratęstas dar 6 mėnesiams iki 2003 m. liepos 31 d. Tada, *Merck (GUK)* rugpjūčio 1–4 d. atėjęs į rinką, 2003 m. rugpjūčio 6 d. šalys dar kartą pratęsė susitarimą ne ilgiau kaip 6 mėnesiams, tačiau šis terminas galėjo būti sutrumpintas, jeigu [*H. Lundbeck*] nesikreiptų į teismą dėl kitų generinių vaistų [gamintojų], kurios ketino patekti į rinką, arba jei būtų išspręstas ginčas tarp [*H. Lundbeck*] ir kitos generinių vaistų [gamintojos] *Lagap Pharmaceuticals Ltd* (toliau – ginčas *Lagap*).

- 26 Šiuo susitarimu šalys, be kita ko, numatė, kad:

- kai kurie veiksmai, kuriuos GUK numatė „Produktų“ pateikimo rinkai, platinimo ir pardavimo srityje, gali pažeisti [*H. Lundbeck*] intelektinės nuosavybės teises ir [*H. Lundbeck*] gali pareikšti pretenzijas dėl jų (GUK susitarimo dėl Jungtinės Karalystės

2.1 punktas), o šie „Produktai“ GUK susitarimo dėl Jungtinės Karalystės 1.1 punkte apibrėžiami kaip „citalopramo produktai, kuriuos GUK sukūrė kaip žaliavą, nesupakuotą produktą arba kaip tabletes, kaip nurodyta priede, pagamintas pagal pasirašymo dieną GUK pateiktą produktų specifikaciją, pridėtą 2 priede“,

- atsižvelgiant į šalių tarpusavio susitarimą, [*H. Lundbeck*] sumokės GUK 2 mln. svarų sterlingų (GBP) už „Produktų“ pristatymą susitarime numatytais kiekiais 2002 m. sausio 31 d. (GUK susitarimo dėl Jungtinės Karalystės 2.2 punktas),
- GUK taip pat įsipareigojo už papildomus 1 mln. GBP 2002 m. balandžio 2 d. pristatyti priede nurodytus „Produktus“ (GUK susitarimo dėl Jungtinės Karalystės 2.3 punktas),
- atliktais mokėjimais ir GUK „Produktų“ pristatymu pagal GUK susitarimo dėl Jungtinės Karalystės 2.2 ir 2.3 punktus būtų visiškai ir galutinai patenkintos bet kokios [*H. Lundbeck*] pretenzijos, kurių ji galėtų turėti GUK dėl to, kad ši pažeidė jos intelektinės nuosavybės teises, susijusias su „Produktais“, kuriuos GUK tiekė iki minėtos dienos (GUK susitarimo dėl Jungtinės Karalystės 2.4 punktas),
- [*H. Lundbeck*] įsipareigojo parduoti savo „Galutinius Produktus“ GUK, o GUK įsipareigojo pirkti šiuos „Galutinius Produktus“ tik iš [*H. Lundbeck*], kad GUK ir su ja susijusios įmonės Jungtinėje Karalystėje perparduotų juos susitarimo galiojimo laikotarpiu ir sąlygomis (GUK susitarimo dėl Jungtinės Karalystės 3.2 punktas), o šie „Galutiniai Produktai“ susitarimo 1.1 punkte apibrėžti kaip „galutiniai produktai, kurių sudėtyje yra citalopramo ir kuriuos [*H. Lundbeck*] ketina tiekti GUK pagal šį susitarimą“,
- [*H. Lundbeck*] įsipareigojo sumokėti GUK 5 mln. GBP garantuoto grynojo pelno, jeigu GUK susitarimo galiojimo laikotarpiu iš [*H. Lundbeck*] užsisakys sutartą „Galutinių Produktų“ kiekį (arba mažesnę sumą, kuri bus apskaičiuota proporcingai pateiktiems užsakymams) (GUK susitarimo dėl Jungtinės Karalystės 6.2 punktas).

27 Pirmuoju susitarimo pratęsimu, be kita ko, buvo numatyta kas mėnesį GUK mokėti 400 000 GBP už tai, kad ji vykdytų GUK susitarimo dėl Jungtinės Karalystės 6.2 punktą, ir iš dalies pakeista sąvokos „grynasis pelnas“ apibrėžtis.

28 Antruoju GUK susitarimo dėl Jungtinės Karalystės pratęsimu buvo numatyta, be kita ko, kas mėnesį mokėti 750 000 GBP už tai, kad GUK vykdytų šio susitarimo 6.2 punktą.

29 GUK susitarimas dėl Jungtinės Karalystės baigė galioti 2003 m. lapkričio 1 d., taikiai išsprendus ginčą *Lagap*. Per visą susitarimo galiojimo laikotarpį [*H. Lundbeck*] pervedė GUK 19,4 mln. EUR ekvivalentą.

30 Antrasis [*H. Lundbeck*] ir GUK susitarimas buvo sudarytas 2002 m. spalio 22 d. ir apėmė EEE, išskyrus Jungtinę Karalystę (toliau – GUK susitarimas dėl EEE). Šiame susitarime buvo numatytas 12 mln. EUR mokėjimas, už kurį GUK įsipareigojo nepardavinėti ir netiekti vaistų, kurių sudėtyje yra citalopramo, visoje EEE teritorijoje (išskyrus Jungtinę Karalystę) ir dėti visas pagrįstas pastangas, kad *Natco Pharma Ltd* <...>, gaminanti FVM citalopramą, kurį *Merck* (*GUK*) naudojo siekdama pateikti rinkai savo generinę citalopramo versiją <...>, susitarimo galiojimo laikotarpiu nebenaudotų citalopramo ar jo turinčių produktų EEE (GUK susitarimo

dėl EEE 1.1 ir 1.2 punktai). [*H. Lundbeck*] įsipareigojo nekelti bylos GUK su sąlyga, kad ji laikysis savo įsipareigojimų pagal GUK susitarimo dėl EEE 1.1 punktą (GUK susitarimo dėl EEE 1.3 punktas).

31 GUK susitarimas dėl EEE nustojo galioti 2003 m. spalio 22 d. Iš viso [*H. Lundbeck*] pagal šį susitarimą pervedė GUK 12 mln. EUR ekvivalentą.

B – Susitarimai su „Arrow“

32 [*H. Lundbeck*] pasirašė du susitarimus su *Arrow*.

33 Pirmasis susitarimas dėl Jungtinės Karalystės teritorijos sudarytas 2002 m. sausio 24 d. tarp [*H. Lundbeck*], vienos šalies, ir *Arrow Generics* ir *Resolution Chemicals* (toliau kartu – *Arrow UK*), kitos šalies.

34 Susitarimas *Arrow UK* iš pradžių galiojo iki 2002 m. gruodžio 31 d. arba ankstesnės datos – iki tada, kai bus priimtas galutinis teismo sprendimas dėl [*H. Lundbeck*] ieškinio, kurį ji ketino pareikšti *Arrow UK* Jungtinės Karalystės teismuose dėl to, kad ši įmonė tariamai pažeidė [*H. Lundbeck*] patentus (toliau – ieškinys *Arrow* dėl pažeidimo) (susitarimo *Arrow UK* 4.1 punktas). Vėliau šis susitarimas buvo pratęstas du kartus, pasirašant priedus. Pirmasis pratęsimas apėmė laikotarpį nuo 2003 m. sausio 1 d. iki kovo 1 d. (susitarimo *Arrow UK* pirmo priedo 3.1 punktas), o antruoju pratėsimu buvo numatyta, kad šis susitarimas baigs galioti 2004 m. sausio 31 d., arba praėjus 7 dienoms nuo teismo sprendimo, kuriuo išsprendžiamas ginčas *Lagap*, pasirašymo (susitarimo *Arrow UK* antro priedo 4.1 punktas). Kadangi 2003 m. spalio 13 d. šis ginčas buvo išspręstas taikiai, susitarimas *Arrow UK* baigė galioti 2003 m. spalio 20 d. Taigi bendrai šis susitarimas galiojo nuo 2002 m. sausio 24 d. iki 2003 m. spalio 20 d. (toliau – susitarimo *Arrow UK* galiojimo laikotarpis).

35 Kalbant apie susitarimo *Arrow UK* turinį, reikėtų pažymėti, kad:

- šio susitarimo preambulės (toliau – susitarimo *Arrow UK* preambulė) pirmoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, be kita ko, kad [*H. Lundbeck*] priklauso plėvelės kristalizacijos [patentas] ir distiliavimo [patentas],
- susitarimo *Arrow UK* preambulės ketvirtoje konstatuojamojoje dalyje patikslinta, kad „*Arrow [UK]* iš trečiojo asmens gavo licenciją importuoti į Jungtinę Karalystę ne pačios [*H. Lundbeck*] arba be [*H. Lundbeck*] leidimo pagamintą citalopramą (toliau – „minėtas Citalopramas“; siekiant išvengti abejonių ši sąvoka apima tik tą citalopramą, kuris skirtas pateikti rinkai ir parduoti Jungtinėje Karalystėje, ir neapima citalopramo, skirto pateikti rinkai ir parduoti kitose šalyse)“,
- susitarimo *Arrow UK* preambulės šeštoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad [*H. Lundbeck*] ištyrė „minėtą Citalopramą“ laboratorijose ir šie tyrimai suteikė jai pagrįstų priežasčių manyti, kad juo pažeisti, be kita ko, pirmoje įtraukoje nurodyti patentai,
- susitarimo *Arrow UK* preambulės septintoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, jog *Arrow UK* nepripažįsta pažeidusi šiuos patentus ar kad jie yra galiojantys, tačiau sutinka, kad taip mano [*H. Lundbeck*], ir *Arrow UK* negali paneigti šios nuomonės nepaneigiamais įrodymais,

- susitarimo *Arrow UK* preambulės aštuntoje konstatuojamojoje dalyje primenama, jog [*H. Lundbeck*] grasino, kad prašys taikyti laikinąją apsaugos priemonę ir kad ketina iškelti *Arrow* bylą dėl pažeidimo,
 - šio susitarimo 1.1 punkte numatyta, kad „*Arrow [UK]* savo pačios ir visų susijusių subjektų vardu įsipareigoja [susitarimo *Arrow UK* galiojimo laikotarpiu] Jungtinės Karalystės teritorijoje negaminti, nerealizuoti, nesiūlyti realizuoti ar po antrosios pristatymo datos neimportuoti ir nesaugoti siekiant realizuoti ar kitu tikslu 1) [„]minėto Citalopramo[“] arba 2) bet kurio kito citalopramo, dėl kurio, kaip teigia [*H. Lundbeck*], pažeidžiamos jos [intelektinės] nuosavybės teisės, ir, siekiant leisti [*H. Lundbeck*] nustatyti, ar pažeidimas yra daromas, ar ne, [susitarimo *Arrow UK* galiojimo laikotarpiu] likus bent mėnesiui iki galimos gamybos, importo, pardavimo ar siūlymo pirkti pateikti pakankamai mėginių analizei, kol [dėl ieškinio *Arrow* dėl pažeidimo bus priimtas galutinis neskundžiamas sprendimas <...>]“,
 - šio susitarimo 1.2 punkte buvo nurodyta, jog *Arrow UK* sutiko, kad susitarimo *Arrow UK* 1.1 punkte numatyti jos įsipareigojimai būtų įtraukti į nutartį, kurią [*H. Lundbeck*] prašė priimti kompetentingo Jungtinės Karalystės teismo,
 - šio susitarimo 2.1 punkte primenama, kad [*H. Lundbeck*], kai tik galės, tačiau ne vėliau nei 2002 m. kovo 31 d., pareiškė *Arrow* ieškinį dėl pažeidimo,
 - šio susitarimo 2.2 punkte nurodyta, kad, atsižvelgiant į susitarimo *Arrow UK* 1.1 punkte numatytus įsipareigojimus ir į tai, kad *Arrow UK* neprašė „cross-undertaking in damages“ (sumos, kurią [*H. Lundbeck*] pagal Anglijos teisę būtų turėjusi deponuoti teisme, jeigu būtų prašiusi taikyti laikinąją apsaugos priemonę *Arrow* iškeltoje byloje dėl pažeidimo), [*H. Lundbeck*] turi keturiomis dalimis sumokėti *Arrow UK* 5 mln. GBP (vėliau ši suma buvo padidinta 450 000 GBP pagal susitarimo *Arrow UK* pirmo priedo 2.1 punktą) ir 1 350 mln. GBP pagal šio susitarimo antro priedo 2.1 ir 3 punktus,
 - šio susitarimo 2.3 punkte buvo nurodyta, kad jeigu galutiniu sprendimu dėl *Arrow* ieškinio dėl pažeidimo būtų konstatuota, kad *Arrow UK* nepažeidė [*H. Lundbeck*] intelektinės nuosavybės teisių, šio susitarimo 2.2 punkte numatyta suma reikštų visą kompensaciją, kurią *Arrow UK* galėtų gauti iš [*H. Lundbeck*] už nuostolius, patirtus dėl įsipareigojimų, kylančių iš susitarimo *Arrow UK* 1.1 punkto,
 - susitarimo 3.4 punkte buvo numatyta, kad *Arrow UK* pristatys [*H. Lundbeck*] savo minėto Citalopramo atsargas dviem etapais, t. y. pirmu etapu ne vėliau kaip 2002 m. vasario 6 d. bus pristatyta maždaug 3 975 mln. tablečių pakuotėmis, o antruoju etapu ne vėliau kaip 2002 m. vasario 15 d. bus pristatyta maždaug 1,1 mln. nesupakuotų tablečių.
- 36 Be to, reikia patikslinti, jog 2002 m. vasario 6 d. [*H. Lundbeck*] pasiekė, kad būtų priimta susitarimo *Arrow UK* 1.2 punkte numatyta nutartis <...>
- 37 Antrasis susitarimas dėl Danijos teritorijos sudarytas 2002 m. birželio 3 d. tarp [*H. Lundbeck*] ir *Arrow Group* (toliau – *Arrow* susitarimas dėl Danijos).

- 38 *Arrow* susitarimas dėl Danijos sudarytas laikotarpiui nuo jo pasirašymo dienos, t. y. 2002 m. birželio 3 d., iki 2003 m. balandžio 1 d. arba ankstesnės datos – iki tada, kai bus priimtas galutinis teismo sprendimas dėl ieškinio *Arrow* dėl pažeidimo. Kadangi toks sprendimas nebuvo priimtas, minėtas susitarimas galiojo nuo 2002 m. birželio 3 d. iki 2003 m. balandžio 1 d. <...>.
- 39 Kalbant apie *Arrow* susitarimo dėl Danijos turinį, reikia pažymėti, kad:
- jo pirma, trečia, penkta, šešta, septinta, aštunta ir devinta konstatuojamosios dalys iš esmės atitinka pirmą, ketvirtą, šesštą, septintą ir aštuntą [susitarimo] *Arrow UK* preambulės konstatuojamąsias dalis, patikslinant, kad *Arrow* susitarimo dėl Danijos preambulės devintoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta nutartis, [apie kurią kalbama susitarimo *Arrow UK* 1.2 punkte],
 - šio susitarimo 1.1 punkte numatyta, kad „*Arrow [Group]* sutinka panaikinti ir nutraukti visą produktų, kuriuose yra citalopramo ir kuriais, [*H. Lundbeck*] teigimu, [*Arrow* susitarimo dėl Danijos] galiojimo laikotarpiu pažeidžiamos jos intelektinės nuosavybės teisės [Danijos] teritorijoje, importą, gamybą, pardavimą ar kitokį pateikimą į rinką“,
 - šio susitarimo 2.1 punkte nurodyta, kad kaip kompensaciją už *Arrow Group* prisiimtus išpareigojimus [*H. Lundbeck*] sumokės jai 500 000 Jungtinių Amerikos Valstijų dolerių (USD) sumą,
 - šio susitarimo 2.2 punkte nurodyta, kad jeigu galutiniu sprendimu dėl ieškinio *Arrow* dėl pažeidimo būtų konstatuota, kad *Arrow Group* nepažeidė [*H. Lundbeck*] intelektinės nuosavybės teisių, šio susitarimo 2.1 punkte numatyta suma reikėtų visą kompensaciją, kurią *Arrow Group* galėtų gauti iš [*H. Lundbeck*] už nuostolius, patirtus dėl išpareigojimų, kylančių iš *Arrow* susitarimo dėl Danijos 1.1 punkto,
 - šio susitarimo 3.1 punkte priduriama, kad [*H. Lundbeck*] už 147 000 USD įsigys *Arrow Group* turimas citalopramo atsargas, kurias sudaro maždaug 1 mln. tablečių.

C – Susitarimas su „*Alpharma*“

- 40 2002 m. vasario 22 d. [*H. Lundbeck*] pasirašė susitarimą su *Alpharma* (toliau – susitarimas *Alpharma*) laikotarpiui nuo šios datos iki 2003 m. birželio 30 d. <...>
- 41 Prieš sudarant šį susitarimą 2002 m. sausio mėn. *Alpharma* iš *Alfred E. Tiefenbacher GmbH & Co.* <...> įsigijo generinio citalopramo tablečių, kurias, naudodama savo procesus, FVM citalopramo pagrindu pagamino Indijos bendrovė *Cipla*, atsargų <...> ir užsisakė jų papildomai.
- 42 Dėl susitarimo *Alpharma* preambulės reikia pažymėti, be kita ko, kad
- pirmoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad „[*H. Lundbeck*] priklauso intelektinės nuosavybės teisės, kurios visų pirma apima „Citalopramo“ (visame susitarimo tekste jis rašomas iš didžiosios „C“) FVM gamybos <...> patentus, tarp kurių yra šio susitarimo A priede <...> nurodyti patentai,

- antroje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad [*H. Lundbeck*] gamina ir parduoda vaistus, kurių sudėtyje yra „Citalopramo“, visose valstybėse narėse, taip pat Norvegijoje ir Šveicarijoje, o šios šalys visos kartu vadinamos „Teritorija“,
- trečioje ir ketvirtoje konstatuojamosiose dalyse paminėta, kad *Alpharma* „Teritorijoje“ gamino arba įsigijo vaistus, kurių sudėtyje yra „Citalopramo“, be [*H. Lundbeck*] sutikimo,
- penktoje ir šeštoje konstatuojamosiose dalyse nurodyta, kad [*H. Lundbeck*] ištyrė *Alpharma* produktus laboratorijoje ir remdamasi šių tyrimų rezultatais turėjo pagrįstą prielaidą manyti, kad šiems produktams gaminti naudotais gamybos metodais buvo pažeistos jos intelektinės nuosavybės teisės,
- septintoje konstatuojamojoje dalyje priminta, kad 2002 m. sausio 31 d. [*H. Lundbeck*] pareiškė ieškinį Jungtinės Karalystės teisme (toliau – ieškinys *Alpharma* dėl pažeidimo), siekdama, kad teismas uždraustų „*Alpharma* pardavinėti produktus, kurių sudėtyje yra Citalopramo, dėl [*H. Lundbeck*] intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo“,
- aštuntoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, jog *Alpharma* pripažįsta, kad [*H. Lundbeck*] išvados yra teisingos, ir įsipareigoja nebepateikti „tokių produktų“ rinkai,
- devintoje ir dešimtoje konstatuojamosiose dalyse nustatyta, kad [*H. Lundbeck*]:
 - „sutiko sumokėti kompensaciją *Alpharma*, kad galėtų išvengti ginčo dėl patentų“, kurio baigties nebuvo galima visiškai tiksliai numatyti, kuris brangiai kainuotų ir ilgai užtruktų,
 - „siekdama išspręsti ginčą, sutiko įsigyti iš *Alpharma* visas jos produktų, kurių sudėtyje yra Citalopramo, atsargas ir sumokėti jai kompensaciją už šiuos produktus“.

43 Kalbant apie *Arrow* susitarimo dėl Danijos turinį, reikia pažymėti, be kita ko, kad:

- 1.1 punkte nurodyta, kad *Alpharma* ir jos dukterinės bendrovės „panaikina, nutraukia bet kokį vaistų, kurių sudėtyje yra Citalopramo, importą <...>, gamybą <...> ar pardavimą Teritorijoje <...> ir susilaiko nuo šių veiksmų [reikšmingu laikotarpiu]“ ir kad [*H. Lundbeck*] atsiima ieškinį *Alpharma* dėl pažeidimo,
- tame pat punkte patikslinta, kad jis netaikomas escitalopramui,
- 1.2 punkte numatyta, kad „jeigu [1.1 punkte] numatytas įpareigojimas pažeidžiamas arba jeigu [*H. Lundbeck*] reikalauja, *Alpharma* savanoriškai paklus bet kurio kompetentingo bet kurios Teritorijos šalies teismo pritaikytai laikinajai apsaugos priemonei“ ir kad [*H. Lundbeck*] galės pasiekti, kad ši laikinoji apsaugos priemonė būtų taikoma nepateikiant jokio užtikrinimo,
- 1.3 punkte patikslinta, kad kaip kompensaciją už šiame susitarime prisiimtus įsipareigojimus ir siekdama išvengti bylinėjimosi išlaidų ir sutaupyti laiko [*H. Lundbeck*] sumokės *Alpharma* 12 mln. USD sumą, iš jų – 11 mln. už *Alpharma* produktus, kurių sudėtyje yra „Citalopramo“, trimis dalimis po 4 mln., kurios bus išmokėtos atitinkamai 2002 m. kovo 31 d., 2002 m. gruodžio 31 d. ir 2003 m. birželio 30 d.,

- 2.2 punkte nurodyta, kad ne vėliau kaip iki 2002 m. kovo 31 d. *Alpharma* pristatys [*H. Lundbeck*] visas iki šios datos turimas produktų, kurių sudėtyje yra „Citalopramo“, atsargas, t. y. 9,4 mln. tablečių, kurias ji jau turėjo sudarydama susitarimą *Alpharma*, ir 16 mln. tablečių, kurias užsisakė.

44 Susitarimo *Alpharma A* priede pateiktas [*H. Lundbeck*] prieš pasirašant [ši] susitarimą paduotų 28 intelektinės nuosavybės paraiškų, iš kurių iki tos dienos 9 jau buvo patenkintos, sąrašas. Šios intelektinės nuosavybės teisės buvo susijusios su plėvelės kristalizacijos ir distiliavimo patentų saugomais FVM citalopramo gamybos procesais.

45 Be to, reikėtų patikslinti, kad 2002 m. gegužės 2 d. Jungtinės Karalystės teismas priėmė nutartį dėl sutikimo, kuria *Alpharma* iškeltos bylos dėl pažeidimo nagrinėjimas sustabdytas dėl to, kad [*H. Lundbeck*] ir, be kita ko, *Alpharma* sudarė susitarimą, pagal kurį *Alpharma* ir jos dukterinės bendrovės sutiko „panaikinti ir nutraukti visą vaistų, kurių sudėtyje yra citalopramo, pagaminto naudojant procesus, nurodytus [Jungtinės Karalystės išduotuose plėvelės kristalizacijos ir distiliavimo patentuose] ar bet kuriame lygiaverčiame patente, kuris išduotas ar kurį prašoma išduoti atitinkamose teritorijose iki 2002 m. birželio 30 d., importą <...>, gamybą <...> ar pardavimą [valstybėse narėse], Norvegijoje ir Šveicarijoje ir susilaikyti nuo šių veiksmų“ <...>

D – Susitarimas su „*Ranbaxy*“

46 2002 m. birželio 16 d. [*H. Lundbeck*] 360 dienų laikotarpiui pasirašė susitarimą su *Ranbaxy Laboratories* (toliau – susitarimas *Ranbaxy*). Pagal 2003 m. vasario 19 d. pasirašytą priedą (toliau – *Ranbaxy* priedas) šis susitarimas buvo pratęstas iki 2003 m. gruodžio 31 d. Taigi iš viso šis susitarimas galiojo nuo 2002 m. birželio 16 d. iki 2003 m. gruodžio 31 d. <...>

47 Pagal susitarimo *Ranbaxy* preambulę (toliau – *Ranbaxy* preambulė):

- *Ranbaxy Laboratories* pateikė dvi paraiškas Indijoje išduoti gamybos proceso, susijusio su citalopramu, patentą ir gamino vaistus, kurių sudėtyje yra citalopramo, ketindama pateikti juos rinkai, be kita ko, EEE (antra ir trečia *Ranbaxy* preambulės konstatuojamosios dalys ir susitarimo *Ranbaxy A* priedas),
- [*H. Lundbeck*] ištyrė šį citalopramą laboratorijoje ir padarė išvadą, kad naudotais gamybos procesais pažeistas amido patentas ir jodo patentas [paminėti skundžiamo sprendimo 19 punkte], kuris dar neišduotas (žr. [skundžiamo sprendimo] 19 punktą), o *Ranbaxy Laboratories* ginčija šių pažeidimų buvimą (*Ranbaxy* preambulės penkta–aštunta konstatuojamosios dalys),
- [*H. Lundbeck*] ir *Ranbaxy Laboratories* pavyko susitarti, kad išvengtų brangaus ir ilgai trunkančio bylinėjimosi dėl patentų, kurio baigties nebuvo galima visiškai tiksliai numatyti (preambulės devinta konstatuojamoji dalis).

48 Susitarime *Ranbaxy*, be kita ko, nurodyta:

- „laikantis [šio susitarimo] sąlygų ir jeigu [*H. Lundbeck*] atliks šiame susitarime numatytus mokėjimus, *Ranbaxy Laboratories* nereikalauja jokios teisės į [šio susitarimo preambulėje numatytą] patento paraišką ar *Ranbaxy Laboratories* naudojamą bet kokį gamybos metodą, atšaukia ir nutraukia jais grindžiamų vaistų gamybą ar pardavimą ir atsisako jų [

be kita ko, EEE] šio susitarimo galiojimo laikotarpiu“ (susitarimo *Ranbaxy* 1.1 punktas ir *Ranbaxy* priedo 1.0 punktas),

- „pažeidus 1.1 punkte nurodytus įsipareigojimus arba [*H. Lundbeck*] prašymu“ *Ranbaxy Laboratories* ir *Ranbaxy* (Jungtinė Karalystė) sutinka laikytis bet kurio kompetentingo nacionalinio teismo nustatytos laikinosios apsaugos priemonės, [*H. Lundbeck*] neprivalant pateikti jokios garantijos ir prisiimti jokio kito įsipareigojimo nei pagal šį susitarimą kylantys įsipareigojimai (susitarimo *Ranbaxy* 1.2 punktas),
- atsižvelgiant į šalių tarpusavio susitarimą [*H. Lundbeck*] sumoka *Ranbaxy Laboratories* 9,5 mln. USD dalimis, paskirstytomis per reikšmingą laikotarpį (susitarimo *Ranbaxy* 1.3 punktas ir *Ranbaxy* priedo 2.0 punktas),
- [*H. Lundbeck*] parduoda *Ranbaxy Laboratories* arba *Ranbaxy* (Jungtinė Karalystė) citalopramo tabletes su 40 % nuolaida, taikoma nuo gamintojo kainos, kad jos galėtų pardavinėti šias tabletes Jungtinės Karalystės rinkoje (susitarimo *Ranbaxy* 1.3 punktas ir B priedas),
- [*H. Lundbeck*] ir *Ranbaxy Laboratories* įsipareigoja nereikšti viena kitai ieškinių teisme, pagrįstų kuriuo nors iš pačiame susitarime paminėtų patentų (susitarimo *Ranbaxy* 1.4 punktas).

IV – Komisijos veiksmai farmacijos sektoriuje ir administracinė procedūra

- 49 2003 m. spalio mėn. *Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen* (KFST, Danijos konkurencijos ir vartotojų institucija) informavo Komisiją apie [ginčijamų] susitarimų buvimą.
- 50 Kadangi dauguma jų buvo susiję su visa EEE ar bent jau su kitomis valstybėmis narėmis nei Danijos Karalystė, buvo susitarta, kad Komisija išnagrinės jų suderinamumą su konkurencijos teise, o KFST šio klausimo toliau neanalizuos.
- 51 2003–2006 m. Komisija atliko patikrinimus, kaip jie suprantami pagal <...> Reglamento <...> 1/2003 <...> 20 straipsnio 4 dalį, bendrovėje [*H. Lundbeck*] ir kitose vaistų sektoriuje veikiančiose bendrovėse. Ji taip pat nusiuntė [*H. Lundbeck*] ir kitai bendrovei prašymus pateikti informacijos, kaip jie suprantami pagal minėto reglamento 18 straipsnio 2 dalį.
- 52 2008 m. sausio 15 d. Komisija priėmė sprendimą pradėti tyrimą vaistų sektoriuje pagal Reglamento Nr. 1/2003 17 straipsnį (byla COMP/D2/39514). Vieninteliame šio sprendimo straipsnyje buvo nurodyta, kad atliktinas tyrimas susijęs su naujoviškų generinių žmonėms skirtų vaistų pateikimu rinkai.
- 53 2009 m. liepos 8 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame apibendrina savo farmacijos sektoriaus tyrimo ataskaitą. Šio komunikato techniniame priede kaip Komisijos darbo dokumentas buvo pateikta visa minėtos tyrimo ataskaitos versija, ji prieinama tik anglų kalba.
- 54 2010 m. sausio 7 d. Komisija pradėjo formalią procedūrą dėl [*H. Lundbeck*].
- 55 2010 m. ir pirmąjį 2011 m. pusmetį Komisija siuntė [*H. Lundbeck*] ir kitoms bendrovėms, ginčijamų susitarimų šalims, prašymus pateikti informacijos.

56 2012 m. liepos 24 d. Komisija pradėjo procedūrą dėl bendrovių, kurios buvo ginčijamų susitarimų šalys, ir išsiuntė joms ir [*H. Lundbeck*] pranešimą apie kaltinimus.

<...>

60 2013 m. birželio 19 d. Komisija priėmė [ginčijamą] sprendimą.

V – Ginčijamas sprendimas

61 Ginčijamu sprendimu Komisija konstatavo, kad ginčijamais susitarimais dėl jais siekiamo tikslo ribojama konkurencija, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį ir [1992 m. gegužės 2 d. Europos ekonominės erdvės susitarimo (OL L 1, 1994, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 5 t., p. 3)] 53 straipsnio 1 dalį (ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalis).

62 Abu *Merck (GUK)* ir [*H. Lundbeck*] tarpusavyje sudaryti susitarimai buvo laikomi vienu tęstiniu pažeidimu, kuris buvo daromas nuo 2002 m. sausio 24 d. iki 2003 m. lapkričio 1 d.

63 Kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 824 ir 874 konstatuojamosiose dalyse pateiktos santraukos, Komisija šiuo klausimu pirmiausia rėmėsi toliau nurodytomis aplinkybėmis:

- susitarimų sudarymo metu [*H. Lundbeck*] ir *Merck (GUK)* buvo bent potencialios konkurentės Jungtinėje Karalystėje ir EEE ir realios konkurentės Jungtinėje Karalystėje prieš antrą kartą pratęsiant susitarimą dėl Jungtinės Karalystės,
- [*H. Lundbeck*] pagal šiuos susitarimus perdavė didelę vertę *Merck (GUK)*,
- ši perduota vertė buvo siejama su *Merck (GUK)* sutikimu su šiuose susitarimuose numatytais pateikimo į rinką apribojimais, visų pirma jos išipareigojimu bylai reikšmingu šių susitarimų galiojimo laikotarpiu nepardavinėti [*Natco Pharma* gaminamo FVM citalopramo] ar bet kurio kito generinio citalopramo Jungtinėje Karalystėje ir EEE,
- perduota vertė maždaug atitiko pelną, kurį *Merck (GUK)* tikėjosi gauti, sėkmingai patekusi į rinką,
- [*H. Lundbeck*] nebūtų galėjusi pasiekti tokių apribojimų taikymo remdamasi savo proceso patentais, nes pagal šiuos susitarimus *Merck (GUK)* tenkantys išipareigojimai viršijo proceso patentų savininkams suteiktas teises,
- šiuose susitarimuose nebuvo numatyta jokio [*H. Lundbeck*] išipareigojimo nereikšti *Merck (GUK)* ieškinių dėl patentų pažeidimo, jeigu nustojus galioti susitarimams ji patektų į rinką teikdama generinį citalopramą.

64 *Arrow* ir [*H. Lundbeck*] sudaryti du susitarimai buvo laikomi sudarančiais vieną tęstinį pažeidimą, kuris tęsėsi nuo 2002 m. sausio 24 d. iki 2003 m. spalio 20 d.

65 Kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 962 ir 1013 konstatuojamosiose dalyse pateiktos santraukos, atitinkamai susijusios su susitarimu *Arrow UK* ir *Arrow* susitarimu dėl Danijos, Komisija rėmėsi, be kita ko, toliau nurodytomis aplinkybėmis:

- šių susitarimų sudarymo metu [*H. Lundbeck*] ir *Arrow* buvo bent jau potencialios konkurentės Jungtinėje Karalystėje ir Danijoje,
- pagal šiuos susitarimus [*H. Lundbeck*] perdavė *Arrow* didelę vertę,
- perduota vertė buvo siejama su *Arrow* sutikimu su šiuose susitarimuose numatytais jos patekimo į citalopramo rinką apribojimais Jungtinėje Karalystėje ir Danijoje, visų pirma *Arrow* įsipareigojimu nepardavinėti generinio citalopramo, kuris, [*H. Lundbeck*] nuomone, pažeidė jos patentus, atitinkamą šių susitarimų galiojimo laikotarpį,
- ši perduota vertė iš esmės atitiko pelną, kurį *Arrow* būtų galėjusi gauti, jeigu būtų sėkmingai patekusi į rinką,
- [*H. Lundbeck*] nebūtų galėjusi taikyti tokių apribojimų remdamasi savo naujais patentais, nes pagal šiuos susitarimus *Arrow* tenkantys įpareigojimai viršijo proceso patentų savininkui suteiktas teises,
- šiuose susitarimuose nebuvo numatyta jokio [*H. Lundbeck*] įsipareigojimo nereikšti *Arrow* ieškinių dėl pažeidimo, jeigu ši pasibaigus vieno ar kito susitarimo galiojimui patektų į Jungtinės Karalystės arba Danijos rinką teikdama generinį citalopramą.

66 Kalbant apie susitarimą *Alpharma*, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 1087 konstatuojamoje dalyje pateiktos santraukos, Komisija, be kita ko, rėmėsi tokiomis aplinkybėmis:

- sudarant šį susitarimą [*H. Lundbeck*] ir *Alpharma* buvo bent jau potencialios konkurentės tam tikrose EEE šalyse,
- pagal šį susitarimą [*H. Lundbeck*] perdavė didelę vertę *Alpharma*,
- šis perdavimas buvo siejamas su *Alpharma* sutikimu su šiame susitarime numatytais jos patekimo į rinką apribojimais, visų pirma *Alpharma* įsipareigojimu reikšmingu laikotarpiu nepardavinėti jokio generinio citalopramo EEE,
- ši perduota vertė iš esmės atitiko pelną, kurį *Alpharma* turėjo gauti, jeigu būtų sėkmingai patekusi į rinką,
- [*H. Lundbeck*] nebūtų galėjusi taikyti tokių apribojimų įgyvendindama plėvelės kristalizacijos [patentą] ir distiliavimo [patentą], nes *Alpharma* pagal šį susitarimą nustatyti įpareigojimai viršijo proceso patento savininkui suteiktas teises,
- susitarime nebuvo numatyta jokio [*H. Lundbeck*] įsipareigojimo nereikšti *Alpharma* ieškinių dėl pažeidimo, jeigu pasibaigus susitarimo galiojimui ji patektų į rinką teikdama generinį citalopramą.

67 Kalbant apie *Ranbaxy*, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 1174 konstatuojamojoje dalyje pateiktos santraukos, Komisija rėmėsi, be kita ko, tokiomis aplinkybėmis:

- sudarant šį susitarimą [*H. Lundbeck*] ir *Ranbaxy* buvo bent jau potencialios konkurentės EEE,

- pagal šį susitarimą [*H. Lundbeck*] perdavė didelę vertę *Ranbaxy*,
- ši perduota vertė buvo siejama su *Ranbaxy* sutikimu su šiame susitarime numatytais jos patekimo į rinką apribojimais, visų pirma su *Ranbaxy* įsipareigojimu reikšmingu laikotarpiu negaminti ir nepardavinėti savo citalopramo EEE per savo dukterines bendroves ar trečiuosius asmenis,
- ši perduota vertė gerokai viršijo pelną, kurį *Ranbaxy* būtų galėjusi gauti pardavusi generinį citalopramą, kurį iki tol gamino,
- [*H. Lundbeck*] nebūtų galėjusi taikyti tokių apribojimų įgyvendindama savo proceso patentus, nes pagal šį susitarimą *Ranbaxy* tenkantys įpareigojimai viršijo proceso patentų savininkams suteiktas teises,
- susitarime nebuvo numatytas joks [*H. Lundbeck*] įsipareigojimas nereikšti *Ranbaxy* ieškinių dėl pažeidimo, jeigu nustojus galioti [minėtam] susitarimui ji patektų į rinką teikdama generinį citalopramą.

68 Komisija taip pat skyrė baudas visoms ginčijamų susitarimų šalims. Šiuo tikslu ji taikė [2006 m. baudų apskaičiavimo gaires]. [*H. Lundbeck*] Komisija taikė 2006 m. [baudų apskaičiavimo] gairėse apibūdintą bendrą metodą, grindžiamą kiekvieno kartelio dalyvio gauta nagrinėjamo produkto pardavimo verte (ginčijamo sprendimo 1316–1358 konstatuojamosios dalys). Tačiau, kalbant apie kitas ginčijamų susitarimų šalis, t. y. generinių vaistų [gamintojus], ji pasinaudojo minėtų gairių 37 punkte numatyta galimybe nukrypti nuo šios metodikos, atsižvelgdama į bylos ypatumus šių šalių atžvilgiu (ginčijamo sprendimo 1359 konstatuojamoji dalis).

69 Taigi, kalbant apie kitas ginčijamų susitarimų šalis nei [*H. Lundbeck*], Komisija nusprendė, kad, siekiant nustatyti bazinį baudos dydį ir užtikrinti pakankamai atgrasantį jos poveikį, reikėjo atsižvelgti į sumų, kurias [*H. Lundbeck*] pervedė joms pagal šiuos susitarimus, vertę, nedarant jokio skirtumo tarp pažeidimų pagal jų pobūdį ar geografinę aprėptį arba atsižvelgiant į nagrinėjamų įmonių turimas rinkos dalis, nes šie veiksniai ginčijamame sprendime buvo nagrinėjami tik išsamumo sumetimais (ginčijamo sprendimo 1361 konstatuojamoji dalis).

70 Tačiau [*H. Lundbeck*] Komisija taikė 2006 m. [baudų apskaičiavimo] gairėse apibūdintą bendrą metodą, remdamasi pardavimų atitinkamoje rinkoje verte. Kadangi [*H. Lundbeck*] citalopramo pardavimai ginčijamų susitarimų galiojimo laikotarpiu gerokai sumažėjo ir kadangi susitarimai neapėmė visų finansinių metų, Komisija apskaičiavo vidutinę metinę pardavimų vertę. Šiuo tikslu ji pirmiausia apskaičiavo vidutinę mėnesinę [*H. Lundbeck*] citalopramo pardavimų vertę per kiekvieno ginčijamo susitarimo galiojimo laikotarpį ir tada padaugino ją iš 12 (ginčijamo sprendimo 1326 konstatuojamoji dalis ir 2215 išnaša).

71 Komisija taip pat skyrė [*H. Lundbeck*] keturias atskiras baudas, nes 6 ginčijami susitarimai buvo laikomi sukėlusiais keturis atskirus pažeidimus, kadangi dviem [*H. Lundbeck*] ir *Merck (GUK)* susitarimais, kaip ir dviem [*H. Lundbeck*] ir *Arrow* susitarimais, buvo padarytas vienas tęstinis pažeidimas. Kad nepaskirtų neproporcingos baudos, atsižvelgdama į bylos aplinkybes, Komisija atsižvelgdama į šios bylos aplinkybes vis dėlto taikė mažinamąjį korekcinį koeficientą, grindžiamą metodu, atspindinčiu įvairių pažeidimų sutapimą geografijos ir laiko požiūriu

(ginčijamo sprendimo 1329 konstatuojamoji dalis). Taikant šį metodą kiekvienam pažeidimui, kurio atveju nustatyta sutaptis, buvo taikytas 15 % sumažinimas (ginčijamo sprendimo 2218 išnaša).

- 72 Atsižvelgdama į konstatuotų pažeidimų sunkumą (Komisija pripažino juos „sunkiais“, nes dėl [ginčijamų susitarimų] iš rinkos buvo išstumti konkurentai), didelę [*H. Lundbeck*] produktų, susijusių su šiais pažeidimais, rinkos dalį, labai plačią ginčijamų susitarimų geografinę aprėptį ir tai, kad visi šie susitarimai buvo įgyvendinti, Komisija nusprendė, kad taikytina pardavimų vertės dalis turi būti 11 % už pažeidimus, kurių geografija apėmė visą EEE, ir 10 % už kitus pažeidimus (ginčijamo sprendimo 1331 ir 1332 konstatuojamosios dalys).
- 73 Komisija šiai sumai taikė daugiklį, siekdama atsižvelgti į pažeidimų trukmę (ginčijamo sprendimo 1334–1337 konstatuojamosios dalys), ir papildomą 10 % sumą už padarytą pirmąjį pažeidimą, t. y. susijusį su susitarimais, sudarytais su *Arrow*, pagal 2006 m. [baudų apskaičiavimo] gairių 25 punktą, siekdama įsitikinti, kad [*H. Lundbeck* ir *Lundbeck Ltd*] paskirtos baudos turėtų pakankamai atgrasanti poveikį (ginčijamo sprendimo 1340 konstatuojamoji dalis).
- 74 Vis dėlto, atsižvelgdama į visą tyrimo trukmę, Komisija visoms ginčijamo sprendimo adresatėms sumažino paskirtų baudų sumą 10 % (ginčijamo sprendimo 1349 ir 1380 konstatuojamosios dalys).
- 75 Remdamasi šiais argumentais ir atsižvelgdama į tai, kad GUK susitarimą dėl Jungtinės Karalystės pasirašė *Lundbeck Ltd*, Komisija iš viso skyrė [*H. Lundbeck*] 93 766 000 EUR baudą, iš jų 5 306 000 EUR solidariai su [*Lundbeck Ltd*]; šią baudą sudarė (ginčijamo sprendimo 1238, 1358 konstatuojamosios dalys ir 2 straipsnis):
- 19 893 000 EUR už susitarimus, sudarytus su *Merck (GUK)*, iš jų 5 306 000 EUR solidariai su *Lundbeck Ltd*,
 - 12 951 000 EUR už susitarimus, sudarytus su *Arrow*,
 - 31 968 000 EUR už susitarimą, sudarytą su *Alpharma*,
 - 28 954 000 EUR už susitarimą, sudarytą su *Ranbaxy*.“

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 7 2013 m. rugpjūčio 30 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo *H. Lundbeck* ir *Lundbeck Ltd* (toliau kartu – *Lundbeck*) ieškinį, kuriame prašoma iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą ir sumažinti Komisijos skirtą baudą.
- 8 Grįsdama savo ieškinį *Lundbeck* nurodė dešimt pagrindų; šiame apeliaciniame skunde ginčijamas tik pirmojo–šeštojo, devintojo ir dešimtojo pagrindo atmetimas. Pirmajame pagrinde *Lundbeck* ginčijo ginčijamame sprendime esantį teiginį, kad sudarant ginčijamus susitarimus generinių vaistų gamintojai ir *Lundbeck* buvo bent potencialūs konkurentai. Antrasis–šeštasis pagrindai iš esmės buvo susiję su SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimu dėl to, kad Komisija kvalifikavo ginčijamus susitarimus kaip „konkurencijos ribojimą dėl tikslo“. Devintuoju ir dešimtuoju pagrindais *Lundbeck* subsidiariai ginčijo baudos jai skyrimą ir šios baudos dydžio apskaičiavimą.

- 9 Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas atmetė visą šį ieškinį.

Procesas Teisingumo Teisme

- 10 2016 m. lapkričio 18 d. Teisingumo Teismo kanceliarijoje *Lundbeck* pateikė šį apeliacinį skundą.
- 11 2016 m. lapkričio 24 d. *Lundbeck* Teisingumo Teismo kanceliarijai pateikė dokumentą, kuriuo paprašė šio teismo pirmoje instancijoje į bylą įstojusios EFPIA atžvilgiu užtikrinti tokį konfidencialios ginčijamo sprendimo versijos konfidencialumą, kokį Bendrasis Teismas to paties sprendimo atžvilgiu užtikrino byloje T-472/13. 2016 m. gruodžio 13 d. Nutartimi *Lundbeck / Komisija* (C-591/16 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:967) Teisingumo Teismo pirmininkas patenkino šį prašymą. Taigi EFPIA buvo įteikta tik nekonfidenciali ginčijamo sprendimo versija.
- 12 2017 m. kovo 10 d. Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė Bendrojo Teismo kanceliarijai pateikė dokumentą, kuriuo pateikė prašymą leisti įstoti į šią bylą palaikyti Komisijos reikalavimų. 2017 m. liepos 5 d. Nutartimi *Lundbeck / Komisija* (C-591/16 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2017:532) Teisingumo Teismo pirmininkas patenkino šį prašymą. Vis dėlto *Lundbeck* prašymu Teisingumo Teismo pirmininkas šios valstybės narės atžvilgiu nusprendė užtikrinti konfidencialios ginčijamo sprendimo versijos konfidencialumą, todėl jai buvo įteikta tik nekonfidenciali to sprendimo versija.
- 13 2017 m. kovo 17 d. *Lundbeck* prašymu Teisingumo Teismo pirmininkas leido jai pateikti dubliką.
- 14 Dokumentu (jį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2017 m. gegužės 16 d.) Komisija paprašė pratęsti terminą pateikti tripliką. 2017 m. gegužės 17 d. nutartimi Teisingumo Teismo pirmininkas šį prašymą patenkino.
- 15 2017 m. liepos 24 d. Teisingumo Teismo kanceliarija gavo dokumentą, kuriuo Jungtinė Karalystė paprašė pratęsti terminą pateikti įstojimo į bylą paaiškinimus. 2017 m. liepos 26 d. nutartimi Teisingumo Teismo pirmininkas šį prašymą patenkino.
- 16 2017 m. liepos 28 d. Teisingumo Teismo kanceliarija gavo dokumentus, kuriais Jungtinė Karalystė paprašė leisti įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų ir bylose C-586/16 P (*Sun Pharmaceutical Industries ir Ranbaxy (UK) / Komisija*), C-588/16 P (*Generics (UK) / Komisija*), C-601/16 P (*Arrow Group ir Arrow Generics / Komisija*), C-611/16 P (*Xellia Pharmaceuticals ir Alpharma / Komisija*) ir C-614/16 P (*Merck / Komisija*), minėtose šio sprendimo 5 punkte. 2017 m. spalio 25 d. nutartimis *Sun Pharmaceutical Industries ir Ranbaxy (UK) / Komisija* (C-586/16 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2017:831), *Generics (UK) / Komisija* (C-588/16 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2017:829), *Arrow Group ir Arrow Generics / Komisija* (C-601/16 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2017:826), *Xellia Pharmaceuticals ir Alpharma / Komisija* (C-611/16 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2017:825) ir *Merck / Komisija* (C-614/16 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2017:828) Teisingumo Teismo pirmininkas patenkino šiuos prašymus. Vis dėlto, atsižvelgiant, be kita ko, į 2017 m. liepos 5 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartį *Lundbeck / Komisija* (C-591/16 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2017:532), šis teismas šios valstybės narės atžvilgiu nusprendė užtikrinti, be kita ko, konfidencialios ginčijamo sprendimo versijos konfidencialumą, todėl Jungtinei Karalystei buvo įteikta tik nekonfidenciali to sprendimo versija.

- 17 EFPIA ir Komisijai pateikus triplikus, taip pat *Lundbeck*, EFPIA ir Komisijai – savo atsiliepimus į Jungtinės Karalystės įstojimo į bylą paaiškinimus, 2017 m. lapkričio 13 d. šioje byloje buvo baigta rašytinė proceso dalis.
- 18 2018 m. lapkričio 27 d. Teisingumo Teismo sprendimu byla buvo paskirta ketvirtajai kolegijai, kuri priima sprendimą įvykus bendram posėdžiui šioje byloje ir bylose C-586/16 P (*Sun Pharmaceutical Industries ir Ranbaxy (UK) / Komisija*), C-588/16 P (*Generics (UK) / Komisija*), C-601/16 P (*Arrow Group ir Arrow Generics / Komisija*), C-611/16 P (*Xellia Pharmaceuticals ir Alpharma / Komisija*) ir C-614/16 P (*Merck / Komisija*) ir generaliniam advokatui pateikus išvadą.
- 19 Remdamasis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 61 straipsnio 2 dalimi, 2018 m. lapkričio 29 d. Teisingumo Teismas pateikė bylos šalims kelis rašytinius klausimus, kad į juos būtų atsakyta žodžiu per teismo posėdį, ir preliminarų teismo posėdžio planą, kuriame išsamiai paaiškinta jo eiga. Bylos šalims pateikus pastabas, 2019 m. sausio 22 d. joms buvo pateiktas galutinis teismo posėdžio planas.
- 20 Bendras šios bylos ir šio sprendimo 18 punkte nurodytų bylų posėdis įvyko 2019 m. sausio 24 d.
- 21 2020 m. vasario 6 d. generalinė advokatė, remdamasi Procedūros reglamento 62 straipsniu, pateikė šalims klausimą, į kurį turėjo būti atsakyta raštu (toliau – 2020 m. vasario 6 d. klausimas, į kurį turi būti atsakyta raštu), kuriuo ji paprašė jų išdėstyti savo poziciją dėl 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.* (C-307/18, EU:C:2020:52) galimo poveikio šioje byloje nurodytiems pagrindams, susijusiems su potencialios *Lundbeck* ir generinių vaistų gamintojų konkurencijos buvimu ir su susitarimų, kuriuos *Lundbeck* sudarė su šiais gamintojais, kvalifikavimu kaip konkurencijos „ribojimo dėl tikslo“. Teisingumo Teismas gavo atsakymus į šį klausimą 2020 m. kovo 6 d.

Šalių reikalavimai Teisingumo Teisme

- 22 Apeliaciniu skundu *Lundbeck* Teisingumo Teismo prašo:
 - panaikinti visą skundžiamą sprendimą arba jo dalį,
 - panaikinti ginčijamą sprendimą, kiek jis su ja susijęs, arba, nepatenkinus šio reikalavimo, panaikinti jai tuo sprendimu skirtas baudas, arba, nepatenkinus ir šio reikalavimo, gerokai sumažinti šias baudas,
 - priteisti iš Komisijos *Lundbeck* patirtas bylinėjimosi ir kitas išlaidas, susijusias su šiuo apeliaciniu procesu ir procesu Bendrajame Teisme,
 - prireikus grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo sprendimą,
 - imtis bet kokios kitos priemonės, kurią Teisingumo Teismas laikytų tikslinga.
- 23 Komisija Teisingumo Teismo prašo:
 - atmesti visą apeliacinį skundą,

- priteisti iš *Lundbeck* bylinėjimosi išlaidas.
- 24 EFPIA Teisingumo Teismo prašo:
- tenkinti visą apeliacinį skundą arba jo dalį,
 - prireikus grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo sprendimą,
 - priteisti iš Komisijos jos patirtas bylinėjimosi išlaidas, susijusias su šiuo apeliaciniu procesu ir procesu Bendrajame Teisme.
- 25 Jungtinė Karalystė prašo Teisingumo Teismo atmesti visą apeliacinį skundą.

Dėl apeliacinio skundo

- 26 Grįsdama apeliacinį skundą *Lundbeck* nurodė šešis pagrindus.
- 27 Pirmajame pagrindu *Lundbeck* kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad šis padarė teisės klaidą, kai pritarė Komisijos išvadai, kad ginčijami susitarimai turi būti kvalifikuojami kaip „konkurencijos ribojimas dėl tikslo“, net jeigu jie patenka į *Lundbeck* turimų proceso patentų taikymo sritį.
- 28 Antrajame pagrindu *Lundbeck* priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad šis padarė teisės klaidą, kai netaikė tinkamo teisinio kriterijaus siekdamas nustatyti, ar penkiuose iš šešių ginčijamų susitarimų, t. y. GUK susitarime dėl EEE, susitarime *Arrow UK*, *Arrow* susitarime dėl Danijos, susitarime *Alpharma* ir susitarime *Ranbaxy*, buvo nustatyti apribojimai, nepatenkantys į *Lundbeck* turimų proceso patentų taikymo sritį, nes nėra įrodymų dėl kontrahentų bendros valios.
- 29 Trečiajame pagrindu *Lundbeck* teigia, kad nors Bendrasis Teismas turėjo pagrindo nuspręsti, kad bent penki iš šešių ginčijamų susitarimų nepatenka į *Lundbeck* proceso patentų taikymo sritį, vis dėlto jis padarė klaidingą išvadą, kad šiais susitarimais konkurencija buvo ribojama dėl tikslo.
- 30 Ketvirtame pagrindu *Lundbeck* nurodė, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, akivaizdžiai įrodymų vertinimo klaidą ir sau prieštaravo, kai pritarė Komisijos išvadai, kad *Lundbeck* ir generinių vaistų gamintojai buvo tikri ar potencialūs konkurentai ginčijamų susitarimų sudarymo metu, neatsižvelgiant į tai, ar generinių vaistų gamintojų produktai pažeidė *Lundbeck* proceso patentus.
- 31 Penktajame pagrindu *Lundbeck* kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad šis klaidingai patvirtino Komisijos jai skirtas baudas.
- 32 Šeštajame pagrindu *Lundbeck* papildomai teigia, kad Bendrojo Teismo patvirtintas Komisijos jai skirtų baudų apskaičiavimo metodas yra teisiškai klaidingas ir nepakankamai motyvuotas.
- 33 Pirmiausia reikia išnagrinėti ketvirtąjį pagrindą, paskui kartu pirmąjį–trečiąjį pagrindus ir galiausiai vieną po kito penktąjį ir šeštąjį pagrindus.

Dėl ketvirtojo pagrindo

Dėl reikšmingų skundžiamo sprendimo punktų

- 34 Ieškinio dėl panaikinimo pirmajame pagrinde *Lundbeck* teigė, kad Komisija padarė kelias teisės ir vertinimo klaidas, kai nusprendė, kad ginčijamus susitarimus sudarę generinių vaistų gamintojai šių susitarimų sudarymo metu buvo bent potencialūs *Lundbeck* konkurentai.
- 35 Šį pagrindą sudarė devynios dalys ir visas jas Bendrasis Teismas atmetė kaip nepagrįstas.
- 36 Pirmiausia, kiek tai susiję su pirmojo pagrindo pirma–penkta dalimis, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 117–133 ir 157–167 punktuose atsisakė pritarti *Lundbeck* argumentui, kad, pirma, generinių vaistų, kuriais pažeidžiamos trečiųjų asmenų intelektinės nuosavybės teisės, pateikimas rinkai nėra potencialios konkurencijos išraiška pagal SESV 101 straipsnį ir, antra, galiojančio patento ginčijimas nėra reali ir konkreti galimybė patekti į rinką.
- 37 Bendrasis Teismas pažymėjo, kad potencialios *Lundbeck* ir generinių vaistų gamintojų konkurencijos konstatavimas buvo įrodytas, nes jie turėjo realių ir konkrečių galimybių, taip pat pajėgumų patekti į rinką, atsižvelgiant į įvairias aplinkybes, kurias įvertino Komisija, ir į *Lundbeck* sprendimą sumokėti dideles sumas šiems gamintojams už tai, kad ginčijamų susitarimų galiojimo laikotarpiu jie neįeitų į rinką.
- 38 Šiuo klausimu jis, be kita ko, skundžiamo sprendimo 124 ir 195 punktuose atitinkamai nusprendė, kad Komisija nepadarė klaidos, kai laikėsi nuomonės, jog *Lundbeck* proceso patentai nebūtinai yra neįveikiamos kliūtys generinių vaistų gamintojams, ir kad kiekvienas iš šių gamintojų turėjo arba per pakankamai trumpą laiką galėjo gauti generinę citalopramo versiją, naudodamas procesus, dėl kurių nebuvo įrodyta, kad jie pažeidė kokį nors *Lundbeck* patentą ginčijamų susitarimų sudarymo metu. To sprendimo 171 punkte jis taip pat konstatavo, kad potenciali konkurencija apima generinių vaistų gamintojų veiklą, kuria siekiama gauti leidimus pateikti į rinką (LPR), būtinus jiems rengiantis įeiti į rinką.
- 39 Vertindamas įrodymus Bendrasis Teismas, be kita ko, skundžiamo sprendimo 126 ir 254 punktuose atsižvelgė į tai, kad *Lundbeck* žinojo, jog kristalizacijos patentas iš esmės yra silpnas ir gali būti pripažintas negaliojančiu, tačiau to sprendimo 142 ir 147 punktuose atmetė galimybę, kad generinių vaistų gamintojų ir *Lundbeck* potencialų konkurencinių santykių buvimo konstatavimas iš esmės grindžiamas subjektyviais vertinimais.
- 40 To sprendimo 134–148 punktuose Bendrasis Teismas taip pat sutiko atsižvelgti į vėlesnio nei ginčijami susitarimai laikotarpio įrodymus ir to paties sprendimo 254 punkte atsižvelgė į įrodymus, patvirtinančius, kad kai kurie generinių vaistų gamintojai ir pati *Lundbeck* turėjo abejonių dėl kristalizacijos patento galiojimo minėtų susitarimų sudarymo metu. Skundžiamo sprendimo 145 punkte jis, siekdamas įvertinti *Lundbeck* ir generinių vaistų gamintojų potencialios konkurencijos buvimą minėtų susitarimų sudarymo metu, atsisakė lemiamu veiksniumi laikyti tai, kad 2009 m. EPB patvirtino šį patentą dėl visų reikšmingų aspektų.
- 41 Antra, atsakydamas į ieškinio dėl panaikinimo pirmojo pagrindo šeštą–devintą dalis Bendrasis Teismas dėl kiekvieno ginčijamos susitarimo įvertino, ar Komisijos pateikti įrodymai iš tikrųjų leidžia nustatyti kiekvieno iš generinių vaistų gamintojų ir *Lundbeck* potencialios konkurencijos

buvimą, ir visų pirma skundžiamo sprendimo 181 punkte konstatavo, kad išvada, prie kurios priėjo Komisija, buvo pagrįsta veiksnų visuma, atsižvelgiant į konkrečią kiekvieno iš šių gamintojų situaciją ginčijamų susitarimų sudarymo metu ir į farmacijos sektoriaus savitumą.

Šalių argumentai

- 42 Ketvirtajame pagrinde, kurį sudaro septynios dalys, *Lundbeck* teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą ir akivaizdžią įrodymų vertinimo klaidą ir sau prieštaravo, kai patvirtino Komisijos išvadą, kad *Lundbeck* ir generinių vaistų gamintojai buvo bent jau potencialūs konkurentai.
- 43 Šio pagrindo pirmoje dalyje *Lundbeck* tvirtina, kad Bendrasis Teismas, apsiribojęs patikrinimu, ar generinių vaistų gamintojai galėjo fiziškai įeiti į rinką, padarė teisės klaidą, nes neatsižvelgė į esamas teises kliūtis, t. y. jos turimus gamybos proceso patentus, užkertančius kelią šiems gamintojams teisėtai patekti į rinką, o tai patvirtina 2014 m. gairių dėl technologijų perdavimo susitarimų 29 punktas. Anot *Lundbeck*, kurią palaiko EFPIA, kai esama išimtinių teisių, kaip antai patentų, norėdama konstatuoti potencialios konkurencijos rinkoje buvimą, Komisija turi patikrinti, ar nesant jos nagrinėjamo susitarimo įmonė turėtų realių ir konkrečių galimybių teisėtai įeiti į šią rinką ir joje konkuruoti su ten veikiančiomis įmonėmis. Todėl Bendrasis Teismas negalėjo, klaidingai neperkeldamas įrodinėjimo pareigos, taigi nepadarydamas teisės klaidos, skundžiamo sprendimo 195 punkte prieiti prie išvados, kad Komisija neturėjo įrodyti, jog generinių vaistų gamintojų naudojami procesai nepažeidė *Lundbeck* proceso patentų. Be to, Bendrasis Teismas negalėjo, nepažeisdamas *Lundbeck* patentų galiojimo prezumpcijos, taigi nepadarydamas teisės klaidos, skundžiamo sprendimo 115–132 ir 149–167 punktuose laikytis nuomonės, kad net jeigu generinių vaistų gamintojai turėjo tik *Lundbeck* proceso patentų saugomo citalopramo, jie vis tiek buvo potencialūs jos konkurentai, nes turėjo galimybę ginčyti šiuos patentus.
- 44 Ketvirtojo pagrindo antroje dalyje *Lundbeck* teigia, kad skundžiamo sprendimo 145 punkte pateiktoje Bendrojo Teismo išvadoje, jog pati *Lundbeck* abejojo kristalizacijos patento galiojimu, yra padaryta „akivaizdi įrodymų vertinimo klaida“, nes ji grindžiama tik dviem 2002 m. lapkričio 22 d. ir 2003 m. rugsėjo 29 d. dokumentais, t. y. vėlesniais nei ginčijami susitarimai, o tai prieštarauja skundžiamo sprendimo 141 punkte pateiktai išvadai, kad laikotarpio po šių susitarimų sudarymo įrodymai negali turėti lemiamos reikšmės nagrinėjant potencialios konkurencijos egzistavimą. Be to, skundžiamo sprendimo 254 punkte Bendrasis Teismas perkėlė įrodinėjimo pareigą *Lundbeck* nenaudai, reikalaujamas, kad ši pateiktų įrodymų, leidžiančių paaiškinti, kodėl anksčiau jos atliktas tikimybės, kad kristalizacijos patentas bus pripažintas negaliojančiu, vertinimas buvo kitoks.
- 45 Ketvirtojo pagrindo trečioje dalyje *Lundbeck* teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 134–148 punktuose nusprendė, kad laikotarpio po ginčijamų susitarimų sudarymo įrodymai, net ir objektyvūs, negali turėti lemiamos reikšmės nagrinėjant *Lundbeck* ir kiekvieno iš generinių vaistų gamintų potencialios konkurencijos buvimą.
- 46 Ketvirtojo pagrindo ketvirtoje–septintoje dalyse *Lundbeck* teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 225, 230, 255, 270, 286 ir 330 punktuose nusprendė, kad *Merck (GUK)* buvo bent jau potenciali *Lundbeck* konkurentė Jungtinėje Karalystėje ir kitose EEE šalyse, kad *Arrow* buvo potenciali *Lundbeck* konkurentė Jungtinėje Karalystėje ir Danijoje ir galiausiai kad *Alpharma* ir *Ranbaxy* buvo potencialios *Lundbeck* konkurentės EEE, be kita ko, motyvuodamas tuo, kad šios generinių vaistų gamintojos ginčijamų susitarimų sudarymo metu

neturėjo LPR ar lygiaverčio leidimo, kad galėtų pateikti rinkai savo generinius vaistus atitinkamų valstybių teritorijoje. Be to, *Arrow* ir *Alpharma* atveju ne tik buvo padaryta ši teisės klaida, bet ir buvo akivaizdžiai nepaisyta įrodymų.

- 47 Komisija teigia, kad ketvirtasis pagrindas yra nepriimtinas ir bet kuriuo atveju nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 48 Pirmiausia pakanka priminti, kad pagal SESV 256 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmą pastraipą apeliacinis skundas gali būti paduodamas tik teisės klausimais. Tik Bendrasis Teismas turi jurisdikciją konstatuoti ir vertinti reikšmingas faktines aplinkybes ir vertinti įrodymus. Tokių faktų ir įrodymų vertinimas, išskyrus atvejus, kai jie buvo iškraipyti, nėra teisės klausimas, dėl kurio galima pateikti apeliacinį skundą Teisingumo Teismui.
- 49 Kalbant apie šio pagrindo antroje dalyje išdėstytus *Lundbeck* argumentus, kad Bendrasis Teismas padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kai konstatavo, jog *Lundbeck* abejojo savo proceso patentų galiojimu, ir apie to paties pagrindo ketvirtoje–septintoje dalyse pateiktus argumentus, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į įrodymus padarydamas išvadą, jog *Merck (GUK)* buvo bent jau potenciali *Lundbeck* konkurentė, o *Arrow*, *Alpharma* ir *Ranbaxy* buvo potencialios *Lundbeck* konkurentės reikšmingose teritorijose, reikia pažymėti, kad jais siekiama užginčyti Bendrojo Teismo atliktą faktinių aplinkybių ar įrodymų konstatavimą ar vertinimą, tačiau *Lundbeck* neteigia ir juo labiau neįrodo, kad šis teismas šias aplinkybes ar įrodymus kaip nors iškreipė.
- 50 Todėl šie argumentai, išdėstyti ketvirtojo pagrindo antroje ir ketvirtoje–septintoje dalyse, yra nepriimtini.
- 51 Kita vertus, priešingai, nei teigia Komisija, kitos šio pagrindo dalys ir jo antros, ketvirtos–septintos dalių likusi dalis yra teisės klausimai, dėl kurių galima pateikti apeliacinį skundą Teisingumo Teismui.
- 52 Šiuo aspektu reikia priminti, jog tam, kad įmonių elgesys patektų į SESV 101 straipsnio 1 dalyje numatyto principinio draudimo taikymo sritį, jis ne tik turi atskleisti jų slaptą susitarimą, t. y. įmonių susitarimą, įmonių asociacijos sprendimą ar suderintus veiksmus, bet ir šis slaptas susitarimas turi daryti didelį neigiamą poveikį konkurencijai vidaus rinkoje (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 31 punktą).
- 53 Pastarasis reikalavimas reiškia, kad, kalbant apie įmonių, veikiančių tuo pačiu gamybos ar platinimo grandinės lygiu, horizontalaus bendradarbiavimo susitarimus, minėtą slaptą susitarimą turi būti sudariusios įmonės, kurios, jei ne faktiškai, tai bent potencialiai konkuruoja (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 32 punktą).
- 54 Siekiant įvertinti, ar rinkoje nesanti įmonė potencialiai konkuruoja su viena ar keliomis šioje rinkoje jau veikiančiomis įmonėmis, reikia nustatyti, ar yra realių ir konkrečių galimybių šiai įmonei patekti į minėtą rinką ir konkuruoti su pastarosiomis (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 36 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 55 Kai nagrinėjami tokie susitarimai, kaip ginčijami, dėl kurių į rinką laikinai neįleidžiamos kelios įmonės, reikia nustatyti, ar, atsižvelgiant į rinkos struktūrą ir jos veikimo ekonomines bei teises aplinkybes, nesant šių susitarimų šios įmonės būtų turėjusios realių ir konkrečių galimybių patekti į tą rinką ir konkuruoti su joje veikiančiomis įmonėmis (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 37 ir 39 punktus).
- 56 Kalbant konkrečiau apie tokius susitarimus, sudarytus atveriant vaisto, kurio sudėtyje yra neseniai viešai pradėtos naudoti veikliosios medžiagos, rinką generinių vaistų gamintojams, reikia, tinkamai atsižvelgus į teisinius apribojimus, būdingus vaistų sektoriui, ir į intelektinės nuosavybės teises, visų pirma originalių vaistų gamintojo turimus patentus, susijusius su vienu ar keliais viešai pradėtos naudoti veikliosios medžiagos gamybos procesais (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 40 ir 41 punktus), nustatyti, ar generinių vaistų gamintojas iš tikrųjų yra tvirtai apsisprendęs ir turi galimybių patekti į rinką ir nesuciduria su neįveikiamomis patekimo į ją kliūtimis (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 58 punktą).
- 57 Tam reikia išsiaiškinti, pirma, ar tokių susitarimų sudarymo dieną minėtas gamintojas ėmėsi pakankamų parengiamųjų veiksmų, leidžiančių patekti į atitinkamą rinką per tokį laikotarpį, kad galėtų daryti konkurencinį spaudimą originalių vaistų gamintojui. Antra, turi būti patikrinta, ar įeidamas į rinką toks generinių vaistų gamintojas nesuciduria su neįveikiamomis patekimo į ją kliūtimis (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 43 ir 45 punktus). Be to, potencialią generinių vaistų gamintojo ir originalių vaistų gamintojo konkurenciją gali patvirtinti papildomos aplinkybės, kaip antai susitarimo tarp jų sudarymas, nors generinių vaistų gamintojas nevykdė veiklos atitinkamoje rinkoje (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 54–56 punktus).
- 58 Būtent dėl neįveikiamų patekimo į rinką kliūčių buvimo atitinkamoje rinkoje vertinimo Teisingumo Teismas nurodė, kad patento, kuriuo saugomas viešai pradėtos naudoti veikliosios medžiagos gamybos procesas, buvimas savaime negali būti laikomas neįveikiama kliūtimi, nepaisant šiam patentui taikomos galiojimo prezumpcijos, nes, taikant SESV 101 ir 102 straipsnius, tai nesuteikia jokios informacijos apie galimo ginčo dėl šio patento galiojimo baigtį (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 46–51 punktus).
- 59 Taigi tokio patento egzistavimas netrukdo atitinkamo originalių vaistų gamintojo „potencialiu konkurentu“ pripažinti generinių vaistų gamintojo, kuris iš tikrųjų yra tvirtai apsisprendęs ir turi galimybių patekti į rinką ir kuris savo veiksmais parodo, kad yra pasirengęs ginčyti šio patento galiojimą ir prisiimti riziką, jog jam įėjus į rinką šio patento savininkas gali pareikšti jam ieškinį dėl patento pažeidimo (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 46 punktą).
- 60 Be to, Teisingumo Teismas taip pat yra pažymėjęs, kad atitinkama konkurencijos institucija neturi nagrinėti atitinkamo patento galios ar tikimybės, kad patento savininko ir generinių vaistų gamintojo ginčas gali baigtis išvada, jog patentas galioja ir buvo pažeistas (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 50 punktą).
- 61 Tuo remiantis darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju, priešingai, nei teigia *Lundbeck*, Bendrasis Teismas, nepadarydamas teisės klaidos, visų pirma nepažeisdamas nei, be kita ko, jos proceso patentų galiojimo prezumpcijos, nei SESV 101 straipsnyje nurodytų veiksmų įrodinėjimo pareigos taisyklių, galėjo nuspręsti, jog, kaip iš esmės matyti iš skundžiamo sprendimo 117–132, 157–167 ir

- 195 punktų, Komisija neturėjo įrodyti, kad citalopramas, kuriuo ketino prekiauti generinių vaistų gamintojai, nepažeidė *Lundbeck* proceso patentų ir kad tai, jog *Lundbeck* turėjo tokius patentus, nebuvo kliūtis konstatuoti jos ir šių gamintojų potencialios konkurencijos buvimą.
- 62 Iš tikrųjų Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 117, 119 ir 129 punktuose tinkamai atsižvelgęs į pagrindinius patentų ir konkurencinių santykių požymius, būdingus atitinkamai rinkai, kurioje, viena vertus, nebegaliojo pirminiai *Lundbeck* patentai, susiję tiek su FVM citalopramu, tiek su alkilinio ir cianidinio gamybos procesais, ir, kita vertus, buvo naudojami kiti procesai, leidžiantys pagaminti generinį citalopramą (nebuvo įrodyta, kad jie pažeidžia kitus *Lundbeck* patentus), to sprendimo 124 punkte konstatavo, kad Komisija nepadarė klaidos, kai nusprendė, jog *Lundbeck* proceso patentai nebūtinai yra neįveikiamos kliūtys generinių vaistų gamintojams, kurie norėjo ir buvo pasirengę patekti į citalopramo rinką ir sudarant ginčijamus susitarimus šiuo tikslu jau buvo daug investavę.
- 63 Be to, to sprendimo 159 punkte Bendrasis Teismas teisingai pažymėjo, kad, siekiant nustatyti potencialios konkurencijos buvimą, reikalaujama įrodyti ne tai, kad generinių vaistų gamintojai tikrai būtų patekę į rinką ir kad šis patekimas neabejotinai būtų buvęs sėkmingas, o tik tai, kad šie gamintojai šiuo aspektu turėjo realių ir konkrečių galimybių, nes kitaip būtų paneigtas realios ir potencialios konkurencijos skirtumas.
- 64 Be to, išvados, kad Bendrasis Teismas nepadarydamas klaidos galėjo nuspręsti, jog generinių vaistų gamintojai buvo potencialūs *Lundbeck* konkurentai, nepaneigia 2014 m. gairės dėl technologijų perdavimo susitarimų, visų pirma jų 29 punktą. Viena vertus, šis punktas taikomas tik technologijų perdavimo susitarimams, o šiai kategorijai negali priklausyti ginčijami susitarimai. Kita vertus, iš minėto punkto matyti, kad Komisijos išvada, jog nėra konkurencijos santykių tarp įmonių, kurios yra blokuojamos dėl išimtinės teisės į technologijas, galioja tik „iš principo“, todėl jai taikomos išimtys; beje, tame pačiame punkte apie tai kalbama paminint situacijas, kai „nebus aišku, ar tam tikra technologijos teisė yra galiojanti ir pažeista“.
- 65 Todėl ketvirtojo pagrindo pirma dalis turi būti atmesta kaip nepagrįsta.
- 66 Dėl įrodymų, į kuriuos galima atsižvelgti siekiant nustatyti, ar *Lundbeck* ir generinių vaistų gamintojai yra bent jau potencialūs konkurentai, šio sprendimo 57 punkte jau buvo priminta, kad, kiek tai susiję su tokiais susitarimais, kaip ginčijami susitarimai, originalių vaistų gamintojo ir generinių vaistų gamintojo potencialios konkurencijos buvimas turi būti vertinamas tą dieną, kai buvo sudarytas susitarimas dėl jų ginčo, susijusio su proceso patentais, taikaus sprendimo (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 43 punktas), turint omenyje tai, kad šis susitarimas buvo sudarytas tuo metu, kai visos sutarties šalys turėjo abejonių dėl originalių vaistų gamintojo proceso patento galiojimo ir to, ar generinis vaistas, kurį šis generinių vaistų gamintojas ketina pateikti rinkai, nepažeidžia patentų (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 52 punktą).
- 67 Remiantis tuo darytina išvada, kad pagal Sąjungos teisėje galiojantį laisvo įrodymų vertinimo principą (2017 m. balandžio 27 d. Sprendimo *FSL ir kt. / Komisija*, C-469/15 P, EU:C:2017:308, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) galima atsižvelgti į bet kokius ankstesnius nei atitinkamo susitarimo sudarymo dienos, to paties laikotarpio ar net vėlesnius įrodymus, jeigu paaiškėja, kad jie padeda geriau suprasti, ar šio susitarimo sudarymo metu atitinkamas įmonės siejo konkurenciniai santykiai, kaip Bendrasis Teismas iš esmės nurodo skundžiamo sprendimo 141 punkte.

- 68 Kita vertus, kaip savo išvados 90 ir 91 punktuose pažymėjo generalinė advokatė, į tokius įrodymus, susijusius su įvykiais po šio susitarimo sudarymo, ypač su vėlesne ginčo, pateisinusio šio susitarimo sudarymą, baigtimi, negalima atsižvelgti siekiant įvertinti ir prireikus *a posteriori* paneigti potencialios šių šalių konkurencijos buvimą sudarant atitinkamą susitarimą.
- 69 Iš tikrųjų tokios aplinkybės, apie kurias šalys nežinojo atitinkamo susitarimo sudarymo dieną, negali turėti įtakos jų elgesiui rinkoje ir padėti geriau suprasti, ar šio susitarimo sudarymo metu atitinkamas įmonės siejo konkurenciniai santykiai.
- 70 Todėl Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos ir neperkėlė įrodinėjimo pareigos, kai skundžiamo sprendimo 141 ir 254 punktuose nusprendė, kad į vėlesnius nei ginčijami susitarimai įrodymus, šiuo atveju – į dokumentus, atspindinčius tai, kaip šių susitarimų šalys suprato *Lundbeck* proceso patentų galią jų sudarymo metu, galima atsižvelgti, nes jie leidžia nustatyti, kokia buvo minėtų susitarimų šalių pozicija tuo metu, kai jie buvo sudaryti.
- 71 Bendrasis Teismas sau neprieštaraudamas skundžiamo sprendimo 141 ir 254 punktuose taip pat galėjo priimti šiuos vėlesnius už ginčijamus susitarimus įrodymus ir kartu to sprendimo 136 ir 143–146 punktuose atsisakyti atsižvelgti į kitus *Lundbeck* pateiktus įrodymus, kurie taip pat yra vėlesni už šiuos susitarimus, t. y. visų pirma tai, kad tiek EPB apeliacinė kolegija, tiek Nyderlandų patentų biuras 2009 m. patvirtino kristalizacijos patento galiojimą visais reikšmingais aspektais, ir tai, kad *Lundbeck* daugiau nei 50 % procedūrų, kurias ji pradėjo 2002–2003 m., pasiekė, kad „būtų taikomi preliminarūs draudimai ar kito pobūdžio laikinosios priemonės“.
- 72 Iš tikrųjų, nors, kaip priminta šio sprendimo 70 punkte, pirmieji veiksniai gali padėti nustatyti, kokia buvo ginčijamų susitarimų šalių padėtis jų sudarymo metu, kaip skundžiamo sprendimo 145 ir 146 punktuose iš esmės pažymėjo Bendrasis Teismas, antrieji veiksniai, susiję su įvykiais po šių susitarimų sudarymo ir todėl jų šalims nežinomi, negali turėti įtakos jų elgesiui rinkoje, taigi padėti geriau suprasti, ar šių susitarimų sudarymo metu atitinkamas įmonės siejo konkurenciniai santykiai.
- 73 Be to, *Lundbeck* kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad šis, remdamasis subjektyviais veiksniais, į kuriuos buvo atsižvelgta skundžiamo sprendimo 126 ir 254 punktuose, konstatavo jos ir generinių vaistų gamintojų potencialios konkurencijos buvimą.
- 74 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad nors potencialios dviejų tuo pačiu gamybos grandinės lygiu veikiančių įmonių konkurencijos buvimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į objektyvius veiksnius, primintus šio sprendimo 57 punkte, vis dėlto jį galima pagrįsti papildomais įrodymais (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 54 punktas), įskaitant subjektyvius veiksnius (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 42 punktas), jeigu jie neturi lemiamos reikšmės atliktam vertinimui.
- 75 Iš to matyti, kad negalima atmesti galimybės atsižvelgti į subjektyvius veiksnius siekiant nustatyti, ar dvi ar daugiau įmonių sieja potencialūs konkurencijos santykiai, jeigu tokie santykiai nėra nustatyti remiantis vien ar iš esmės tokiais veiksniais.
- 76 Tai ypač pasakytina apie tai, kaip originalių vaistų gamintojas supranta riziką, kurią jo komerciniams interesams kelia atitinkamas generinių vaistų gamintojas, o tai yra svarbu vertinant potencialios konkurencijos buvimą, nes jis lemia originalių vaistų gamintojo elgesį rinkoje (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 42 ir 57 punktai).

- 77 Kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 142 ir 147 punktų (nebuvo teigiama ar *a fortiori* įrodyta, kad juose buvo iškraipytos faktinės aplinkybės ar įrodymai), Bendrasis Teismas galutinai konstatavo, kad *Lundbeck* klaidingai teigia, jog ginčijamame sprendime Komisija „beveik išimtinai“ rėmėsi tokiais subjektyviais vertinimais nustatydamą, kad *Lundbeck* ir generinių vaistų gamintojai buvo potencialūs konkurentai.
- 78 Tame 142 punkte pažymėta, kad Komisija atliko išsamų tyrimą dėl generinių vaistų gamintojų realių ir konkrečių galimybių patekti į rinką, remdamasi objektyviais veiksniais, kaip antai jau atliktomis investicijomis, veiksmais, kurių imtasi, kad būtų gautas LPR, ir tiekimo sutartimis, sudarytomis su jų FVM tiekėjais. Be to, to paties sprendimo 144 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad labiausiai įtikinamas įrodymas yra pats faktas, kad *Lundbeck* su generinių vaistų gamintojais sudarė susitarimus, siekdama pavėlinti jų patekimą į rinką, o tai Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs 2020 m. sausio 30 d. Sprendime *Generics (UK) ir kt.* (C-307/18, EU:C:2020:52, 55 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 79 Be to, priešingai, nei šio pagrindo antroje dalyje teigia *Lundbeck*, skundžiamo sprendimo 254 punkte Bendrasis Teismas neperkėlė įrodinėjimo pareigos *Lundbeck* nenaudai. Tame skundžiamo sprendimo punkte Bendrasis Teismas iš esmės tik konstatavo, kad *Lundbeck* nepateikė įrodymų, galinčių paneigti išvadas, padarytas remiantis Komisijos ginčijamame sprendime pateiktais įrodymais. Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją atsakomybės už konkurencijos taisyklių pažeidimą srityje dėl faktinių aplinkybių, kuriomis remiasi viena šalis, kitai šaliai gali tekti pateikti paaiškinimų ar pateisinimų, o to nepadarius galima daryti išvadą, kad įrodinėjimo pareiga buvo įvykdyta (2010 m. liepos 1 d. Sprendimo *Knauf Gips / Komisija*, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 80 punktas ir 2017 m. sausio 18 d. Sprendimo *Toshiba / Komisija*, C-623/15 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2017:21, 52 punktas).
- 80 Todėl ketvirtojo pagrindo antra ir trečia dalys, kiek jos yra priimtinos, turi būti atmetos kaip nepagrįstos.
- 81 Galiausiai dėl ketvirtojo pagrindo ketvirtos–septintos dalių, kuriose *Lundbeck* teigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, jog ji bent jau potencialiai konkuravo su *Merck (GUK)* Jungtinėje Karalystėje ir kitose EEE šalyse, potencialiai konkuravo su *Arrow* Jungtinėje Karalystėje ir Danijoje ir potencialiai konkuravo su *Alpharma* ir *Ranbaxy* EEE, reikia pažymėti, kad šie teiginiai, kaip konstatuota šio sprendimo 49 ir 50 punktuose, iš dalies nepriimtini, nes jais siekiama, kad Teisingumo Teismas iš naujo išnagrinėtų visus Bendrojo Teismo jau įvertintus įrodymus arba jų dalį.
- 82 Tiek, kiek šiais *Lundbeck* teiginiais tokio tikslo nesiekama, juose, pirma, pakartojama metodologinė kritika (atsakant į šio pagrindo pirmą–trečią dalis buvo nuspręsta, kad ji nepagrįsta) ir, antra, Bendrasis Teismas iš esmės kaltinamas tuo, kad konstatavo potencialios arba bent jau potencialios *Lundbeck* ir generinių vaistų gamintojų konkurencijos buvimą, nors ginčijamų susitarimų sudarymo metu šie gamintojai dėl savo atitinkamų generinių vaistų neturėjo LPR.
- 83 Šiuo klausimu pažymėtina, jog nors generinių vaistų gamintojo galiojančio LPR turėjimas yra būtinas norint patekti į rinką, taigi ir konstatuoti faktinę jo ir atitinkamo originalių vaistų gamintojo konkurenciją, vis dėlto tai, kad sudarydamas susitarimą su originalių vaistų gamintoju generinių vaistų gamintojas neturi tokio LPR, kaip teigia *Lundbeck*, savaime negali paneigti šių dviejų vaistų gamintojų potencialios konkurencijos.

- 84 Iš tiesų, kaip iš esmės priminta šio sprendimo 57 punkte, nesant neįveikiamų patekimo į rinką kliūčių, potencialios generinių vaistų gamintojo ir originalių vaistų gamintojo konkurencijos buvimas reiškia tik tai, kad generinių vaistų gamintojas ėmėsi pakankamų parengiamųjų veiksmų, leidžiančių patekti į atitinkamą rinką per tokį laikotarpį, kad galėtų daryti konkurencinį spaudimą originalių vaistų gamintojui, ir nėra svarbu tai, ar šie veiksmai iš tikrųjų bus laiku užbaigti arba ar jie bus sėkmingi, kaip Bendrasis Teismas teisingai pažymi skundžiamo sprendimo 313 ir 314 punktuose.
- 85 Beje, šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau turėjo galimybę pažymėti, kad farmacijos sektoriuje potencialios konkurencijos santykiai gali susiklostyti gerokai prieš baigiant galioti patentui, kuriuo saugoma originalaus vaisto veiklioji medžiaga, nes generinių vaistų gamintojai nori būti pasirengę įeiti į rinką šio galiojimo pabaigos momentu (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 51 punktas).
- 86 Tarp šių parengiamųjų veiksmų, kuriais remiantis galima įrodyti tvirtą generinių vaistų gamintojo apsisprendimą ir galimybes patekti į vaisto, kurio sudėtyje yra viešai pradėtos naudoti veikliosios medžiagos, rinką, yra veiksmai, kuriais jis siekia gauti LPR ar lygiaverčius leidimus, būtinus norint prekiauti savo generiniu vaistu; jų, kaip Bendrasis Teismas nustatė skundžiamo sprendimo 171–179, 230 ir 231, 246, 249, 269, 290 ir 312–326 punktuose, ėmėsi kiekvienas generinių vaistų gamintojas ir jie buvo pakankami, kad būtų daromas konkurencinis spaudimas *Lundbeck* (pagal analogiją žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 134 punktą).
- 87 Todėl Bendrasis Teismas nepadarydamas teisės klaidos skundžiamo sprendimo 171 punkte galėjo nuspręsti, kad kiekvieno generinių vaistų gamintojo veiksmai, siekiant atitinkamiems vaistams gauti LPR, yra reikšmingi požymiai nustatant jų ir *Lundbeck* potencialios konkurencijos buvimą.
- 88 Be to, reikia pažymėti, kad *Lundbeck* ir kiekvieno atitinkamo generinių vaistų gamintojo potencialios konkurencijos buvimo konstatavimas grindžiamas nuoseklių įrodymų visuma (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 44 punktą), o tai parodo, kad Bendrasis Teismas atsižvelgia ne tik į realias ir konkrečias šių gamintojų galimybes gauti LPR ar lygiaverčius leidimus, bet ir, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 181 punkto, į veiksmų visumą, turint omenyje konkrečią kiekvieno generinių vaistų gamintojo situaciją ginčijamų susitarimų sudarymo metu ir tai, kad *Lundbeck* sudarė susitarimus su rinkoje veiklos dar nevykdančiais generinių vaistų gamintojais (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 55–57 punktus).
- 89 Bendrasis Teismas, taip pat nepadarydamas teisės klaidos, galėjo priėti prie išvados, kad *Lundbeck* bent jau potencialiai konkuravo su *Merck (GUK)* Jungtinėje Karalystėje ir kitose EEE šalyse (šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimo *Generics (UK) / Komisija*, C-588/16 P, 36 punktą ir Sprendimo *Merck / Komisija*, C-614/16 P, 45 punktą), potencialiai konkuravo su *Arrow* Jungtinėje Karalystėje ir Danijoje (šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimo *Arrow Group ir Arrow Generics / Komisija*, C-601/16 P, 48 punktą) ir potencialiai konkuravo su *Alpharma* ir *Ranbaxy* EEE (šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimo *Xellia Pharmaceuticals ir Alpharma / Komisija*, C-611/16 P, 59 punktą ir Sprendimo *Sun Pharmaceutical Industries ir Ranbaxy (UK) / Komisija*, C-586/16 P, 43 punktą).
- 90 Todėl ketvirtojo pagrindo ketvirtą–septintą dalis, kiek jos priimtinos, reikia atmesti kaip nepagrįstas.

- 91 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ketvirtasis pagrindas turi būti atmestas kaip iš dalies nepriimtinas ir iš dalies nepagrįstas.

Dėl pirmojo–trečiojo pagrindų

- 92 Pirmajame–trečiajame pagrinduose *Lundbeck* ginčija ginčijamų susitarimų kvalifikavimą kaip „ribojimo dėl tikslo“. Taigi reikia juos nagrinėti kartu.

Dėl reikšmingų skundžiamo sprendimo punktų

- 93 Antrajame–šeštajame pagrinduose, pateiktuose ieškiniui dėl panaikinimo pagrįsti, iš esmės susijusiuose su SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimu (šiuo apeliaciniu skundu ginčijamas tik antrojo, trečiojo, ketvirtojo ir šeštojo pagrindų atmetimas), *Lundbeck* teigė, kad Komisija padarė kelias teisės ir vertinimo klaidas, kai nusprendė, jog ginčijamame sprendime ginčijamus susitarimus reikia kvalifikuoti kaip „ribojimą dėl tikslo“.
- 94 Skundžiamo sprendimo 338–344 punktuose priminęs taikytinus principus ir jurisprudenciją, susijusius su kvalifikavimu kaip „ribojimo dėl tikslo“, Bendrasis Teismas atmetė visus šiuos pagrindus.
- 95 Atmesdamas antrąjį panaikinimo pagrindą, grindžiamą teisės ir fakto klaida, taip pat motyvų, susijusių su vertės perdavimo vaidmens ginčijamuose susitarimuose vertinimu, nepakankamumu, skundžiamo sprendimo 361–363 punktuose Bendrasis Teismas, be kita ko, pažymėjo, kad šių susitarimų šalys nesutarė dėl to, ar *Lundbeck* proceso patentai buvo pakankamai stiprūs, kad užkirstų kelią generiniam citalopramui patekti į rinką, todėl šie patentai negalėjo turėti lemiamos reikšmės generinių vaistų gamintojų įsipareigojimui neįeiti į rinką.
- 96 To sprendimo 366 punkte jis taip pat pažymėjo, jog ginčijamame sprendime Komisija rėmėsi įrodymų visuma, siekdama įrodyti, kad iš esmės būtų *Lundbeck* generinių vaistų gamintojams mokamų kompensacinių mokėjimų dydis, o ne *Lundbeck* proceso patentų buvimas ar noras išvengti išlaidų, susijusių su galimu bylinėjimusi, paskatino juos sutikti su jų elgesio apribojimais.
- 97 Be to, nurodęs *Lundbeck* argumentus, susijusius, be kita ko, su tuo, kad žala, kurią būtų galima priteisti iš generinių vaistų gamintojų, dažnai yra daug mažesnė už žalą, kurią originalių vaistų gamintojas patirtų, jei į rinką būtų įeiti neteisėtai, minėto sprendimo 387 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, jog neleistina, kad įmonės bandytų sumažinti teisės normų, kurias jos mano esant per daug nepalankias, poveikį sudarydamos kartelius, kurių tikslas – kompensuoti ši nepalankų traktavimą motyvuojant tuo, kad šios normos iškreipia pusiausvyrą jų nenaudai.
- 98 Galiausiai to paties sprendimo 398 ir 399 punktuose Bendrasis Teismas atmetė *Lundbeck* argumentą, kad ginčijamuose susitarimuose nebuvo jokios sąlygos, kuri generinių vaistų gamintojams užkirstų kelią ginčyti jos proceso patentų galiojimą, todėl šiais susitarimais nebuvo panaikintos jų paskatos įeiti į rinką. Šiuo aspektu jis pažymėjo, kad, pirma, ginčijamame sprendime buvo nustatyta tik tai, kad ginčijamuose susitarimuose numatyti kompensaciniai mokėjimai skatino generinių vaistų gamintojus sutikti su jų komercinio savarankiškumo apribojimais, su kuriais jie nebūtų sutikę nesant šių mokėjimų, o ne tai, kad jais buvo panaikintos bet kokios paskatos šiuo atžvilgiu, ir, antra, bet kuriuo atveju net jeigu ginčijamuose susitarimuose nebuvo jokių neginčijimo sąlygų, generinių vaistų gamintojai visiškai nebuvo suinteresuoti ginčyti

Lundbeck proceso patentus po to, kai sudarė šiuos susitarimus, nes kompensaciniai mokėjimai maždaug atitiko pelną, kurį jie tikėjosi gauti įėję į rinką, arba žalos atlyginimą, kurį jie būtų galėję gauti laimėję bylą prieš *Lundbeck*.

- 99 Atmesdamas trečiąjį panaikinimo pagrindą, grindžiamą teisės klaida taikant principus, susijusius su konkurenciją ribojančiu tikslu, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 435 ir 438 punktuose, be kita ko, nusprendė, kad ginčijami susitarimai buvo panašūs į susitarimus dėl išstūmimo iš rinkos, kurie priskiriami prie didžiausių konkurencijos apribojimų, ir kad nereikalaujama, jog Komisija jau būtų nubaudusi už to paties tipo susitarimus, kad juos būtų galima laikyti ribojančiais konkurenciją dėl tikslo. Dėl argumento, kad ginčijamame sprendime padaryta teisės klaida, nes juo nepripažįstama, kad šioje byloje pagal kitokių scenarijų neįmanoma konstatuoti konkurencijos ribojimo dėl tikslo, skundžiamo sprendimo 472 ir 473 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad, kalbant apie konkurencijos ribojimą dėl tikslo, Komisija turėjo įrodyti tik tai, kad ginčijami susitarimai buvo gana žalingi konkurencijai, atsižvelgiant į jų nuostatų turinį, jais siekiamus tikslus ir jų ekonomines bei teisines aplinkybes, tačiau ji neprivalėjo analizuoti šių susitarimų pasekmių, nes hipotetinio kitokio scenarijaus analizė labiau reikštų ginčijamų susitarimų pasekmių rinkoje analizę, o ne objektyvią pakankamo šių susitarimų žalingumo konkurencijai analizę.
- 100 Atmesdamas ketvirtąjį panaikinimo pagrindą, grindžiamą teisės klaida ir tuo, kad patento taikymo srities kriterijaus kaip esminės taikių susitarimų dėl patentų vertinimo normos pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį atmetimas buvo nepakankamai motyvuotas, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 491 ir 495 punktuose, be kita ko, nurodė, kad *Lundbeck* argumentas, pagal kurį sutartiniais apribojimais, patenkančiais į patento savininko teisių taikymo sritį laiko, teritorijos ir dalyko atžvilgiu, nepažeidžiama konkurencijos teisė, nes šie apribojimai prilygsta pirminiu patentu nustatytiems apribojimams, yra problemiškas, nes, viena vertus, jis lemia prielaidą, kad generinis vaistas pažeidžia originalių vaistų gamintojo patentą, todėl leidžia šiuo pagrindu atmesti generinį vaistą, nors klausimas, ar generinis vaistas pažeidžia patentą, dar neišspręstas, ir, kita vertus, jis grindžiamas prezumpcija, kad kiekvienas patentas, kuriuo remiamasi sudarant taikų susitarimą, laikomas galiojančiu, kai jo galiojimas ginčijamas, nors tokiam rezultatui nėra teisinio ar praktinio pagrindo, kartu pridurdamas, jog tai, kad Komisija kai kuriuos ginčijamuose susitarimuose numatytus apribojimus laikė potencialiai patenkančiais į *Lundbeck* proceso patentų taikymo sritį, reiškė vien tai, jog ji galėjo pasiekti, kad panašūs apribojimai būtų nustatyti teismų sprendimais, kuriais būtų užtikrintas jos patentų įgyvendinimas, tuo atveju, jeigu jai būtų pavykę laimėti bylą kompetentinguose nacionaliniuose teismuose. Skundžiamo sprendimo 515 punkte Bendrasis Teismas taip pat pažymėjo, kad klausimas, ar ginčijamuose susitarimuose numatyti apribojimai nepatenka į *Lundbeck* proceso patentų taikymo sritį, buvo pripažintas reikšmingu, bet ne lemiamu veiksniumi nustatant ribojimo dėl tikslo buvimą, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį.
- 101 Atmesdamas šeštąjį panaikinimo pagrindą, grindžiamą akivaizdžia faktinių aplinkybių vertinimo klaida, nes ginčijamame sprendime padaryta išvada, kad ginčijamuose susitarimuose nustatyti apribojimai viršijo apribojimus, susijusius su *Lundbeck* proceso patentų suteikiamų teisių įgyvendinimu, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 539 ir 572 punktuose, be kita ko, nusprendė, kad net jeigu šie susitarimai neviršijo *Lundbeck* proceso patentų taikymo srities, jais konkurencija buvo ribojama dėl tikslo, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, nes tai buvo karteliai, kuriais buvo siekiama pavėlinti generinių vaistų gamintojų patekimą į rinką mainais už didelius kompensacinius mokėjimus ir kuriais netikrumas dėl šio patekimo į rinką buvo pakeistas tikrumu, kad tai neįvyks ginčijamų susitarimų galiojimo laikotarpiu.

Šalių argumentai

- 102 Pirmajame pagrinde, kurį sudaro keturios dalys, pateiktame dėl skundžiamo sprendimo 335, 491, 495, 515, 536, 539, 572 ir 801 punktų, *Lundbeck*, palaikoma EFPIA, kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis padarė teisės klaidą, kai patvirtino ginčijamą sprendimą, kiek jame padaryta išvada, kad ginčijamais susitarimais konkurencija ribojama dėl tikslo, net jeigu šiuose susitarimuose numatyti apribojimai patenka į jos turimų proceso patentų taikymo sritį.
- 103 Iš esmės *Lundbeck* teigia, kad, pirma, dėl reikalavimo sąvoką „ribojimas dėl tikslo“ aiškinti siaurai negali būti laikoma, kad ginčijami susitarimai dėl paties savo pobūdžio yra žalingi konkurencijai, nes juose nustatyti apribojimai yra panašūs į ribojimus, kurie atitinkamų patentų savininko prašymu galėtų būti nustatyti teismo sprendimu, kuriuo nurodoma laikytis jo patentų. Be to, Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, kad kompensacinių mokėjimų buvimas ir jų neproporcingumas lėmė ginčijamų susitarimų kvalifikavimą kaip „ribojimo dėl tikslo“.
- 104 Antra, *Lundbeck* teigia, kad Bendrasis Teismas neteisingai įvertino ginčijamų susitarimų ekonominį ir teisinį kontekstą, kuris leidžia paaiškinti priežastis, dėl kurių ji mokėjo atitinkamas sumas generinių vaistų gamintojams. Šiuo aspektu *Lundbeck* iš esmės nurodo, kad taikus susitarimas kilus ginčui dėl patentų yra teisėtas ir dažnas ginčų prevencijos metodas, kuris pats savaime nekeltų konkurencijos problemų, ir kad patentų savininko ir generinių vaistų gamintojų rizikos asimetrija, kuri reiškia tai, kad pirmasis negali gauti visiško žalos, susijusios su neteisėtu generinių vaistų patekimu į rinką, atlyginimo, pateisina taikius susitarimus, net jei atitinkami patentai yra objektyviai stiprūs ir buvo pažeisti.
- 105 Trečia, *Lundbeck* mano, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 466–477 punktuose atsisakė įpareigoti Komisiją išnagrinėti kitokį scenarijų, motyvuodama tuo, kad toks nagrinėjimas yra būtinas elementas, į kurį reikia atsižvelgti atliekant bet kokią konkurencijos analizę, net jei atitinkamas susitarimas laikomas ribojimu dėl tikslo, siekiant nustatyti priežastinį ryšį tarp atitinkamos praktikos ir nurodyto ribojimo, taip pat atmesti galimybę, kad šį ribojimą lemia kiti veiksniai, kaip antai šioje byloje – patentų buvimas. Atsakyme į 2020 m. vasario 6 d. klausimą, į kurį turi būti atsakyta raštu, *Lundbeck* pažymėjo, kad šią teisės klaidą patvirtina tai, kokią reikšmę to scenarijaus nagrinėjimui Teisingumo Teismas suteikė 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.* (C-307/18, EU:C:2020:52) 37 punkte.
- 106 Ketvirta, *Lundbeck* mano, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 435 ir 470–476 punktuose ginčijamus susitarimus prilygino neslaptiems susitarimams dėl išstūmimo iš rinkos, nes juos sudarė realūs ar potencialūs konkurentai. Iš tiesų šiais susitarimais siekiama teisėtų tikslų. Be to, ginčijamų susitarimų sudarymo metu nebuvo jokios patirties ar vieningo sutarimo dėl kvalifikavimo kaip „ribojimo dėl tikslo“, atsižvelgiant į jurisprudenciją ir į Europos ir nacionalinių konkurencijos institucijų sprendimų priėmimo praktiką. Be to, iš KFST pranešimų matyti, kad tuo metu tokie susitarimai, kaip ginčijamieji, buvo pilkoje zonoje, todėl jie nebuvo pakankamai kenksmingi konkurencijai, kad juos būtų galima kvalifikuoti kaip „ribojimą dėl tikslo“.
- 107 Galiausiai atsakyme į 2020 m. vasario 6 d. klausimą, į kurį turi būti atsakyta raštu, *Lundbeck* teigė, kad ginčijami susitarimai negalėjo būti kvalifikuojami kaip „ribojimas dėl tikslo“, nes, priešingai nei susitarimuose, nagrinėtuose byloje, kurioje priimtas 2020 m. sausio 30 d. Sprendimas *Generics (UK) ir kt.* (C-307/18, EU:C:2020:52), juose nebuvo atitinkamų patentų neginčijimo sąlygų.

- 108 Antrajame pagrindė *Lundbeck* teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą ir akivaizdžią įrodymų vertinimo klaidą, kai netaikė tinkamo teisinio kriterijaus padarydamas išvadą, kad penki iš šešių ginčijamų susitarimų, t. y. GUK susitarimas dėl EEE, susitarimas *Arrow UK*, *Arrow* susitarimas dėl Danijos, susitarimas *Alpharma* ir susitarimas *Ranbaxy*, nepatenka į atitinkamų proceso patentų taikymo sritį. Iš tiesų šie susitarimai, vertinami atsižvelgiant, be kita ko, į taikytiną nacionalinę teisę, neparodo jokio valios suderinimo, kuriuo būtų siekiama, kad šie susitarimai nepatektų į *Lundbeck* proceso patentų taikymo sritį, taigi to, kad šie susitarimai būtų taikomi patentų nepažeidžiančiam citalopramui.
- 109 Trečiajame pagrindė, pateiktame tuo atveju, jei Teisingumo Teismas atmetų visą apeliacinio skundo antrąjį pagrindą ar jo dalį ir patvirtintų, kad penki ar mažiau iš šešių ginčijamų susitarimų nepatenka į *Lundbeck* proceso patentų taikymo sritį, ši bendrovė teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai šiuos susitarimus kvalifikavo kaip „ribojimą dėl tikslo“ dėl motyvų, nurodytų pirmojo pagrindo antroje, trečioje ir ketvirtoje dalyse.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 110 Pirmiausia reikia pažymėti, kad *Lundbeck* kaltinimai yra dviejų rūšių – pirmojo pagrindo pirmoje, antroje ir ketvirtoje dalyse ginčijamas ginčijamų susitarimų kvalifikavimas kaip „ribojimo dėl tikslo“, o šio pagrindo trečioje dalyje ginčijama šio kvalifikavimo metodika, o būtent tai, kad Bendrasis Teismas neišnaginėjo „kitokio scenarijaus“.
- 111 Taigi pirmiausia reikia kartu išnagrinėti pirmojo pagrindo pirmą, antrą ir ketvirtą dalis, o paskui – trečią šio pagrindo dalį.
- 112 Pirma, kiek tai susiję su pirmojo pagrindo pirma, antra ir ketvirta dalimis, Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, kad, kaip Bendrasis Teismas priminė skundžiamo sprendimo 343 punkte, sąvoka „ribojimas dėl tikslo“ turi būti aiškinama siaurai ir gali būti taikoma tik tam tikriems slaptiems įmonių susitarimams, kurie patys, atsižvelgiant į jų nuostatų turinį, jais siekiamus tikslus ir teisinį bei ekonominį jų kontekstą, yra pakankamai žalingi konkurencijai, kad būtų galima teigti, jog jų poveikio tyrimas nereikalingas, nes tam tikras įmonių veiksmų derinimo formas dėl paties jų pobūdžio galima laikyti žalingomis įprastai konkurencijai (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 67 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 113 Dėl panašių susitarimų dėl taikaus ginčų, susijusių su viešai pradėtos naudoti veikliosios medžiagos gamybos proceso patentu, sprendimo, kuriuos originalių vaistų gamintojas sudarė su keliais generinių vaistų gamintojais ir kuriais buvo atidėtas generinių vaistų patekimas į rinką mainais už pirmojo antriesiems perduotas pinigines arba nepinigines vertes, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad šių susitarimų negalima visais atvejais laikyti „ribojimu dėl tikslo“, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 84 ir 85 punktai).
- 114 Vis dėlto reikia pripažinti, kad „ribojimas dėl tikslo“ turi būti pripažįstamas, kai išnaginėjus atitinkamą susitarimą dėl taikaus ginčo sprendimo paaiškėja, jog jame numatyti vertės perdavimai gali būti paaiškinami vien patento savininko ir įtariamo jo pažeidėjo komerciniu interesu nekonkuruoti pranašumais, nes susitarimai, kuriais konkurentai konkurencijos riziką sąmoningai pakeičia praktiniu tarpusavio bendradarbiavimu, akivaizdžiai gali būti kvalifikuojami kaip „ribojimas dėl tikslo“ (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 83 ir 87 punktus).

- 115 Atliekant šį nagrinėjimą kiekvienu konkrečiu atveju reikia įvertinti, ar originalių vaistų gamintojo generinių vaistų gamintojui perduotų verčių grynasis teigiamas balansas buvo pakankamai didelis, kad generinių vaistų gamintojas būtų iš tikrųjų paskatintas atsisakyti įeiti į atitinkamą rinką, taigi ir nekonkuruoti savo pranašumais su originalių vaistų gamintoju, nereikalaujant, kad grynasis teigiamas balansas būtinais būdais būtų didesnis už pelną, kurį generinių vaistų gamintojas būtų gavęs, jeigu būtų laimėjęs bylą dėl patento (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 93 ir 94 punktus).
- 116 Šiuo atveju iš skundžiamo sprendimo matyti, kad dėl ginčijamų susitarimų generinių vaistų gamintojai negalėjo patekti į atitinkamas rinkas, o vienas iš jų, t. y. *Merck (GUK)*, nustojo tiekti atitinkamus generinius vaistus Švedijos rinkoje veikiančiam perpardavėjui ir išėjo iš UK rinkos, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 131 punkto.
- 117 Be to, skundžiamo sprendimo 361–363 ir 366 punktai, kurių apeliaciniame skunde *Lundbeck* neginčija, rodo, pirma, tai, kad prieš sudarydamos ginčijamus susitarimus jų šalys nesutarė dėl to, ar *Lundbeck* proceso patentai buvo pakankamai stiprūs, kad užkirstų kelią generiniam citalopramui patekti į rinką, todėl šie patentai negalėjo turėti lemiamos įtakos generinių vaistų gamintojų išpareigojimui neįeiti į rinką. Antra, iš šių punktų taip pat matyti, kad *Lundbeck* neginčija, jog sumos, kurias ji sumokėjo šiems gamintojams, galėjo būti apskaičiuotos remiantis pelnu ar apyvarta, kurią šios įmonės tikėjosi gauti ginčijamų susitarimų galiojimo laikotarpiu, jei būtų patekusios į rinką. Trečia, šiuose punktuose taip pat pažymima, kad įrodymai, susiję su laikotarpiu iki ginčijamų susitarimų sudarymo, patvirtina, jog generinių vaistų gamintojai dėjo dideles pastangas, kad pasirengtų įeiti į rinką, ir neketino atsisakyti šių pastangų dėl *Lundbeck* proceso patentų, todėl iš esmės būtent kompensacinių mokėjimų generinių vaistų gamintojams dydis paskatino juos sutikti su jų veiksmų apribojimais.
- 118 Atsižvelgiant į šias faktines išvadas ir nesant reikalo aiškintis, ar skundžiamo sprendimo 435 ir 476 punktuose Bendrasis Teismas pagrįstai galėjo ginčijamus susitarimus prilyginti susitarimams dėl išstūmimo iš rinkos ar net su susitarimais dėl rinkos pasidalijimo, jis nepadarė teisės klaidos, kai nusprendė, kad ginčijami susitarimai gali būti kvalifikuojami kaip „ribojimas dėl tikslo“, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, juo labiau kad *Lundbeck*, visų pirma savo atsakyme į 2020 m. vasario 6 d. klausimą, į kurį turi būti atsakyta raštu, neteigė, jog vertės perdavimai, su kuriais susiję ginčijami susitarimai, galėjo būti pateisinami vieno ar kito generinių vaistų gamintojo galimais atlygiais ar įrodymais ir teisėtais atsisakymais.
- 119 *Lundbeck* pateikti argumentai nepaneigia šios išvados.
- 120 Pirma, siekdama atmesti ginčijamų susitarimų kvalifikavimą kaip „ribojimo dėl tikslo“ *Lundbeck* negali pagrįstai remtis tuo, kad jie apėmė tik *Lundbeck* proceso patentų, kurių laikymąsi ji turėjo teisę užsitikrinti, taikymo sritį.
- 121 Nors patento savininko ir įtariamo jo pažeidėjo susitarimo dėl taikaus ginčo sprendimo, neviršijančio patento galiojimo apimties ir likusios galiojimo trukmės, sudarymas yra jo savininko intelektualinės nuosavybės teisių išraiška ir, be kita ko, suteikia jam teisę prieštarauti bet kokiam pažeidimui, vis dėlto tas patentas nesuteikia savininkui teisės sudaryti sutartis, kuriomis pažeidžiamas SESV 101 straipsnis (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 97 punktus).

- 122 Kaip Bendrasis Teismas teisingai pažymėjo skundžiamo sprendimo 495 punkte, net jeigu ginčijamuose susitarimuose taip pat buvo numatyta apribojimų, potencialiai patenkančių į *Lundbeck* proceso patentų taikymo sritį, „šie susitarimai apėmė ne tik konkretų jų intelektualinę nuosavybės teisių dalyką, į kurį, žinoma, įėjo teisė prieštarauti patentų pažeidimams, tačiau ne teisė sudaryti susitarimus, pagal kuriuos realiams ar potencialiems konkurentams būdavo sumokama už nepatekimą į rinką“, o tai iš esmės patvirtina šio sprendimo 117 ir 118 punktai.
- 123 Todėl *Lundbeck* nepagrįstai bando remtis aplinkybe, kad ginčijami susitarimai yra teisėta jos intelektualinės nuosavybės teisių išraiška. Bet kuriuo atveju toks teiginys grindžiamas dviguba prielaida, kuri nebuvo nustatyta tų susitarimų sudarymo metu – kad *Lundbeck* turimų proceso patentų galiojimas negali būti ginčijamas ir kad generinių vaistų gamintojai juos pažeidžia (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 88 punktą).
- 124 Antra, siekdama paneigti galimybę ginčijamus susitarimus kvalifikuoti kaip „ribojimą dėl tikslo“ *Lundbeck* taip pat negali tvirtinti, kad jais buvo siekiama teisėtų tikslų, t. y. kad jais buvo norima užtikrinti jos proceso patentų apsaugą, pasinaudojant teisėtu ir dažnu ginčų sprendimo metodu, arba kad jie atitiko originalių vaistų gamintojų ir generinių vaistų gamintojų patiriamos rizikos asimetriją.
- 125 Viena vertus, dėl argumento, kad šiais susitarimais siekiama užtikrinti *Lundbeck* proceso patentų apsaugą, pasinaudojant teisėtu ir dažnu ginčų sprendimo metodu, pakanka priminti, kad, kaip jau paminėta šio sprendimo 121 punkte ir kaip Bendrasis Teismas iš esmės teisingai pažymėjo skundžiamo sprendimo 495 punkte, patentas nesuteikia jo savininkui teisės sudaryti sutarčių, kuriomis pažeidžiamas SESV 101 straipsnis.
- 126 Kita vertus, dėl argumento, kad ginčijami susitarimai yra atsakymas į aplinkybę, kurią, beje, skundžiamo sprendimo 378 punkte konstatavo Bendrasis Teismas, kad žala, kurios atlyginimo originalių vaistų gamintojai gali reikalauti neteisėto generinių vaistų patekimo į rinką atveju, dažnai yra daug mažesnė už žalą, kurią jie patyrė, reikia priminti, kad būtent valdžios institucijos, o ne privačios įmonės turi užtikrinti, kad būtų laikomasi teisės aktuose nustatytų reikalavimų (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 88 punktą).
- 127 Kaip Bendrasis Teismas teisingai pažymėjo skundžiamo sprendimo 387 punkte, neleistina, kad įmonės bandytų sumažinti teisės normų, kurias jos laiko per daug nepalankiomis, poveikį sudarydamos kartelius, kurių tikslas – kompensuoti šį nepalankų traktavimą motyvuojant tuo, kad šios normos iškreipia pusiausvyrą jų nenaudai.
- 128 Todėl *Lundbeck* nurodytos aplinkybės negali pateisinti SESV 101 straipsnio pažeidimo ar juo labiau slaptų veiksmų, kurie, kaip konstatuota, yra pakankamai kenksmingi konkurencijai, kad galėtų būti kvalifikuojami kaip „ribojimas dėl tikslo“.
- 129 Trečia, siekdama paneigti galimybę ginčijamus susitarimus kvalifikuoti kaip „ribojimą dėl tikslo“ *Lundbeck* taip pat negali remtis tuo, kad šių susitarimų sudarymo metu buvo abejonių dėl galimybės taip kvalifikuoti susitarimus, kaip antai ginčijamus susitarimus, atsižvelgiant, be kita ko, į tai, kad nėra su tokiais susitarimais susijusios sprendimų priėmimo praktikos, ir į abejones, kurias, anot *Lundbeck*, sukėlė tam tikri KFST ir Komisijos pareiškimai.

- 130 Iš tiesų, kaip skundžiamo sprendimo 438 ir 774 punktuose teisingai pažymėjo Bendrasis Teismas, visiškai nereikalaujama, jog Komisija jau būtų nubaudusi už tokio paties tipo susitarimus, kad juos būtų galima laikyti ribojančiais konkurenciją dėl tikslo, net jeigu jie sudaryti esant specifinėms aplinkybėms, pavyzdžiui, įgyvendinant intelektinės nuosavybės teises.
- 131 Siekiant konkretų susitarimą kvalifikuoti kaip „ribojimą dėl tikslo“, svarbios yra tik šio susitarimo savybės (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 84 ir 85 punktus), iš kurių galima spręsti apie galimą konkrečią žalą konkurencijai, tam tikrais atvejais atlikus išsamią šio susitarimo, jo tikslų ir ekonominio bei teisinio konteksto analizę.
- 132 Be to, dėl prieštaraujančių Komisijos ir nacionalinės konkurencijos institucijos pozicijų dėl susitarimo (kai kurios iš jų paprasčiausiai nurodytos ataskaitose), kaip antai išdėstytų skundžiamo sprendimo 747–751 punktuose, darant prielaidą, kad jos teisingos, negalima atmesti galimybės šį susitarimą kvalifikuoti kaip „ribojimą dėl tikslo“, nes neįrodyta, kad jas lėmė pirmesniame punkte paminėta analizė.
- 133 Ketvirta, galiausiai, siekdama atmesti galimybę ginčijamus susitarimus kvalifikuoti kaip „ribojimą dėl tikslo“, *Lundbeck* negali remtis tuo, kad šiuose susitarimuose nėra neginčijimo sąlygų, priešingai nei susitarimuose, nagrinėtuose byloje, kurioje buvo priimtas 2020 m. sausio 30 d. Sprendimas *Generics (UK) ir kt.* (C-307/18, EU:C:2020:52), ar tuo, kad tame sprendime buvo pabrėžta svarba atsižvelgti į susitarimų konkurenciją skatinantį poveikį, sprendžiant, ar juos galima kvalifikuoti kaip „ribojimą dėl tikslo“.
- 134 Šiuo aspektu šio sprendimo 114 punkte jau buvo priminta, kad, kiek tai susiję su tokiais susitarimais, kaip ginčijamieji, svarbu nustatyti, ar šiais susitarimais konkurentai konkurencijos riziką sąmoningai pakeičia praktiniu tarpusavio bendradarbiavimu, iš esmės įvertinant, ar juose numatytų vertės perdavimų grynąjį balansą galima paaiškinti vien patento savininko ir įtariamo jo pažeidėjo komerciniu interesu nekonkuruoti pranašumais.
- 135 Skundžiamo sprendimo 399 punkte Bendrasis Teismas galutinai konstatavo, kad, pirma, net jeigu ginčijamuose susitarimuose nebuvo jokių neginčijimo sąlygų, generinių vaistų gamintojai visiškai nebuvo suinteresuoti ginčyti *Lundbeck* proceso patentus po to, kai sudarė šiuos susitarimus, nes kompensaciniai mokėjimai maždaug atitiko pelną, kurį jie tikėjosi gauti įėję į rinką, arba žalos atlyginimą, kurį būtų galėję gauti laimėję bylą prieš *Lundbeck*, ir, antra, net jeigu šie mokėjimai būtų buvę mažesni už pelną, kurio tikėtasi, nepaisant visko, tai buvo užtikrintas ir greitas pelnas, šių gamintojų gaunamas nepatiriant rizikos, kurią būtų kėlęs įėjimas į rinką.
- 136 Tokios išvados šiuo atveju pakanka, kad būtų nustatyta, jog ginčijami susitarimai riboja konkurenciją dėl tikslo, juo labiau kad *Lundbeck* apeliaciniame skunde bet kuriuo atveju nenurodo šiems susitarimams būdingo konkurenciją skatinančio poveikio, todėl nepateikia įrodymų, kurių pagal 2020 m. sausio 30 d. Sprendimą *Generics (UK) ir kt.* (C-307/18, EU:C:2020:52), visų pirma jo 107 punktą, reikia norint atmesti galimybę šiuos susitarimus kvalifikuoti kaip „ribojimą dėl tikslo“ dėl pagrįstų abejonių, susijusių su tuo, ar jie yra pakankamai žalingi konkurencijai.
- 137 Iš tikrųjų vien nepagrįsto teiginio, kad ginčijami susitarimai turi konkurenciją skatinantį poveikį, nepakanka, kad būtų atmesta galimybė juos kvalifikuoti kaip „ribojimą dėl tikslo“ (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 110 punktą).

- 138 Nors ieškinyje dėl panaikinimo, konkrečiai septintajame jo pagrindu, *Lundbeck* iš tikrųjų teigė, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, neteisingai įvertinusi ginčijamų susitarimų veiksmingumo padidėjimą taikant SESV 101 straipsnio 3 dalį, vis dėlto skundžiamo sprendimo 708–720 punktai, kuriuose Bendrasis Teismas atmetė šį pagrindą, šiame apeliaciniame skunde nebuvo ginčijami, o tuose punktuose išdėstytais motyvais nebuvo remiamasi siekiant užginčyti šių susitarimų kvalifikavimą kaip „ribojimo dėl tikslo“, visų pirma *Lundbeck* atsakyme į 2020 m. vasario 6 d. klausimą, į kurį turi būti atsakyta raštu.
- 139 Antra, kiek tai susiję su pirmojo pagrindo trečia dalimi, pateikta dėl skundžiamo sprendimo 472 ir 473 punktų, kuriuose Bendrasis Teismas iš esmės padarė išvadą, jog nereikia nagrinėti kitokio scenarijaus, kad elgesį būtų galima kvalifikuoti kaip „ribojimą dėl tikslo“, reikia pažymėti, jog šio nagrinėjimo tikslas – sudaryti galimybę įvertinti slaptų veiksmų poveikį atsižvelgiant į SESV 101 straipsnį, kai šių veiksmų analizė neatskleidžia pakankamos žalos konkurencijai, kad juos būtų galima kvalifikuoti kaip „ribojimą dėl tikslo“ (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 115 ir 118 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).
- 140 Todėl, nebent būtų paneigtas aiškus skirtumas tarp sąvokų „ribojimas dėl tikslo“ ir „ribojimas dėl poveikio“, išplaukiantis iš pačios SESV 101 straipsnio 1 dalies formuluotės (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 63 punktas), kitokio scenarijaus nagrinėjimas, kuriuo siekiama parodyti konkrečių slaptų veiksmų poveikį, nėra būtinas tam, kad slapti veiksmai būtų kvalifikuoti kaip „ribojimas dėl tikslo“.
- 141 Todėl, kaip skundžiamo sprendimo 472 punkte teisingai konstatavo Bendrasis Teismas, tam, kad slapti susitarimai būtų kvalifikuojami kaip „ribojimas dėl tikslo“, svarbu nustatyti tik tai, kad jie yra pakankamai žalingi konkurencijai, atsižvelgiant į jų nuostatų turinį, jais siekiamus tikslus ir ekonominį bei teisinį jų kontekstą, tačiau Komisija neprivalo nagrinėti jų poveikio.
- 142 Be to, priešingai, nei *Lundbeck* teigė atsakyme į 2020 m. vasario 6 d. klausimą, į kurį turi būti atsakyta raštu, kitokio scenarijaus nagrinėjimas nėra būtinas pagal 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.* (C-307/18, EU:C:2020:52) 37 punktą.
- 143 Iš tiesų, nors minėtame punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, kad nagrinėjant susitarimą, dėl kurio įmonė laikinai lieka už rinkos ribų, reikia nustatyti, ar nesant to susitarimo ši įmonė būtų turėjusi realių ir konkrečių galimybių patekti į šią rinką, reikia konstatuoti, kad šis patikslinimas buvo susijęs su potencialios konkurencijos tarp tokio susitarimo, kokie nagrinėjami byloje, kurioje buvo priimtas tas sprendimas, šalių buvimo vertinimu, o ne su tų susitarimų kvalifikavimu kaip „ribojimo dėl tikslo“.
- 144 Todėl pirmojo pagrindo trečią dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.
- 145 Kiek tai susiję su antruoju pagrindu, nesant reikalo nuspręsti dėl jo priimtumo, kuri ginčija Komisija, reikia priminti, kad skundžiamo sprendimo 539 punkte Bendrasis Teismas, nepadarydamas teisės klaidos, kaip matyti iš šio sprendimo 121 punkto, pažymėjo, kad net jei ginčijami susitarimai neviršijo *Lundbeck* patentų taikymo srities, vis dėlto jie riboja konkurenciją dėl tikslo, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį. Kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 541 punkto, *Lundbeck* argumentų nagrinėjimą, kuris kritikuojamas antrajame pagrindu, Bendrasis Teismas atliko tik siekdamas išsamumo. Todėl, kadangi antrasis pagrindas pateiktas dėl skundžiamo sprendimo motyvų, kurie nurodyti siekiant išsamumo, jis turi būti atmestas kaip nereikšmingas (šiuo klausimu žr. 2016 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *SV Capital / ABE*, C-577/15 P, EU:C:2016:947, 65 punktą).

- 146 Galiausiai reikia konstatuoti, kad trečiajame pagrinde *Lundbeck* pateikia nuorodą į argumentus, pateiktus jos pirmajam pagrindui pagrįsti. Išvada dėl pirmojo pagrindo, susijusio su ginčijamų susitarimų kvalifikavimu kaip „ribojimo dėl tikslo“ dėl to, kad jie patenka tik į *Lundbeck* proceso patentų taikymo sritį, *a fortiori* taikytina kalbant apie trečiąją pagrindą, susijusį su tam tikrų ginčijamų susitarimų kvalifikavimu kaip „ribojimo dėl tikslo“ dėl to, kad jie viršija minėtų patentų taikymo sritį.
- 147 Todėl, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pirmasis–trečiasis pagrindai turi būti atmesti.

Dėl penktojo pagrindo

Dėl reikšmingų skundžiamo sprendimo punktų

- 148 Savo ieškinio dėl panaikinimo devintojo pagrindo pirmoje dalyje *Lundbeck* teigė, kad net darant prielaidą, jog Komisija pagrįstai nusprendė, jog ginčijamais susitarimais buvo pažeistas SESV 101 straipsnis, nėra jokio tinkamo motyvo šiuo atveju skirti jai baudas, atsižvelgiant į iškeltų faktinių ir teisinių klausimų naujumą ir sudėtingumą, nes kitaip būtų pažeisti teisinio saugumo ir nusikaltimų ir bausmių teisėtumo (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) principai.
- 149 Atmesdamas šį pagrindą Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 777 punkte iš esmės nusprendė, kad susitarimuose, kuriais originalių vaistų gamintojui pavyko tam tikrą laikotarpį palikti potencialius konkurentus už rinkos ribų mainais už didelius kompensacinius mokėjimus, numatyti konkurencijos apribojimai ne tik nebuvo nenumatomi tuo laikotarpiu, bet ir šių susitarimų šalys pagrįstai galėjo juos suprasti kaip prieštaraujančius SESV 101 straipsnio 1 daliai, o tai reiškia, kad Komisija galėjo skirti joms baudas, nepažeisdama teisinio saugumo ir nusikaltimų ir bausmių teisėtumo (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) principų.
- 150 Šiuo aspektu skundžiamo sprendimo 776 punkte Bendrasis Teismas, be kita ko, pažymėjo, kad tam tikri generinių vaistų gamintojai tikrai suprato, jog ginčijamiems susitarimams analogiški susitarimai yra neteisėti, ir atsisakė pasirašyti tokius susitarimus būtent dėl šios priežasties.

Šalių argumentai

- 151 Penktajame pagrinde, kurį sudaro trys dalys, *Lundbeck* kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis suklydo patvirtindamas Komisijos jai skirtas baudas.
- 152 Grįsdama šį pagrindą *Lundbeck* teigia, pirma, kad skundžiamo sprendimo 777 punkte Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai klaidingai vertino kaltę, kurios reikia norint skirti baudą antikonkurencinius veiksmus atlikusiam subjektui, nes tokia bauda gali būti skirta tik tuo atveju, kai yra aišku, o ne tik įmanoma, kad šis subjektas žinojo apie antikonkurencinį pažeidimo pobūdį.
- 153 Antra, atsižvelgiant į ginčijamų susitarimų sudėtingumą, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai patvirtino Komisijos išvadą, kad *Lundbeck* negalėjo nežinoti apie savo veiksmų antikonkurencinį pobūdį. Be to, *Lundbeck* pažymi, kad šios išvados nebuvo galima pagrįsti skundžiamo sprendimo 776 punkte nurodytais dokumentais, kuriais Bendrasis Teismas šiuo tikslu rėmėsi, bent jau dėl visų ginčijamų susitarimų, nebent šie dokumentai būtų iškraipyti.

- 154 Trečia, *Lundbeck* kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis pažeidė teisinio saugumo principą ir nuostatos, kuria nustatomas pažeidimas patvirtinant skirtas sankcijas, viršijančias simbolines baudas, naujo aiškinimo negaliojimo atgaline data principą. Simbolinė suma turėjo būti nustatyta dėl, pirma, klausimų, kuriuos kėlė ginčijami susitarimai, sudėtingumo ir naujumo, antra, faktinių aplinkybių laikotarpiu buvusio netikrumo dėl SESV 101 straipsnio aiškinimo, kurį lėmė, be kita ko, KFST pareiškimai, ir, trečia, ankstesnės praktikos dėl tokių susitarimų nebuvimo.
- 155 Savo ruožtu Komisija mano, kad penktasis pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 156 Kaip skundžiamo sprendimo 762 punkte teisingai priminė Bendrasis Teismas, įmonė gali būti nubausta už veiksmus, patenkančius į SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, jeigu ji negalėjo nežinoti apie savo veiksmų antikonkurencinį pobūdį, nesvarbu, ar ji žinojo, kad pažeidė Sutarties konkurencijos taisykles, ar ne (šiuo klausimu žr. 2013 m. birželio 18 d. Sprendimo *Schenker & Co. ir kt.*, C-681/11, EU:C:2013:404, 37 punktą).
- 157 Tuo remiantis darytina išvada, kad tai, jog ši įmonė teisiškai klaidingai kvalifikavo savo veiksmus, kuriais grindžiamas pažeidimo konstatavimas, negali būti pagrindas atleisti ją nuo baudos skyrimo, jeigu ji negalėjo nežinoti apie antikonkurencinį tokių veiksmų pobūdį (2013 m. birželio 18 d. Sprendimo *Schenker & Co. ir kt.*, C-681/11, EU:C:2013:404, 38 punktas).
- 158 Taigi svarbu tik tai, ar minėta įmonė turėjo galimybę nustatyti, kad jos veiksmai buvo antikonkurenciniai, o ne, kaip teigia *Lundbeck*, tai, ar minėta įmonė iš tikrųjų tai konstatavo.
- 159 Šiuo aspektu skundžiamo sprendimo 764 ir 777 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad tuo metu, kai buvo sudaryti ginčijami susitarimai, šiuose susitarimuose numatyti konkurencijos apribojimai ne tik nebuvo nenumatomi, bet ir jų šalys galėjo juos pagrįstai suprasti kaip prieštaraujančius SESV 101 straipsnio 1 daliai.
- 160 Grįsdamas šį vertinimą Bendrasis Teismas to sprendimo 765–776 punktuose iš esmės konstatavo, kad, pirma, nei SESV 101 straipsnio 1 dalies formuluotė, nei su šia nuostata susijusi jurisprudencija dėl intelektinės nuosavybės teisių (*Lundbeck* neteigia, kad Bendrasis Teismas ją aiškino klaidingai) nepalieka abejonių dėl to, kad ginčijami susitarimai prieštarauja SESV 101 straipsnio 1 daliai, antra, KFST pozicija dėl šių susitarimų, darant prielaidą, kad ji neaiški, negalėjo sukelti teisėtų lūkesčių, jog už šiuos susitarimus nebus skirtos sankcijos, trečia, sankcijų už ginčijamus susitarimus naujumas negalėjo pateisinti baudų, kurių dydis būtų tik simbolinis, ir, ketvirta, tam tikri generinių vaistų gamintojai tikrai suprato, kad ginčijamiems susitarimams analogiški susitarimai yra neteisėti, ir atsisakė pasirašyti tokius susitarimus būtent dėl šios priežasties.
- 161 Toks motyvavimas teisiniu požiūriu pakankamai įrodo, kad sankcijos už ginčijamus susitarimus buvo bent jau nuspėjamos.
- 162 Be to, *Lundbeck* negali pagrįstai teigti, kad Bendrasis Teismas iškraipė faktines aplinkybes ar įrodymus, kai nusprendė, kad tam tikri generinių vaistų gamintojai tikrai suprato, kad ginčijamiems susitarimams analogiški susitarimai yra neteisėti, ir dėl šios priežasties atsisakė pasirašyti tokius susitarimus. Iš tiesų, be to, kad šis teiginys pateiktas tik dėl vieno iš motyvų, kuriais buvo grindžiama Bendrojo Teismo išvada, išdėstytų šio sprendimo 160 punkte, reikia priminti, kad, atsižvelgiant į pagrindo, susijusio su faktinių aplinkybių ir įrodymų iškraipymu,

- išimtinį pobūdį, pagal SESV 256 straipsnį, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmą pastraipą ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 168 straipsnio 1 dalies d punktą konkrečiai reikalaujama, kad apeliantas tiksliai nurodytų, kokius įrodymus iškraipė Bendrasis Teismas, ir įrodytų nagrinėjimo klaidas, dėl kurių, jo nuomone, minėtas teismas juos iškraipė (2011 m. spalio 20 d. Sprendimo *PepsiCo / Grupo Promer Mon Graphic*, C-281/10 P, EU:C:2011:679, 78 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 163 Nors *Lundbeck* teigė, kad buvo iškraipyti skundžiamo sprendimo 776 punkte nurodyti dokumentai, ji visiškai nenurodė, kokios yra Bendrojo Teismo tariamai padarytos analizės klaidos, dėl kurių šis teismas iškraipė šiuos dokumentus. Todėl penktasis pagrindas, kiek jis susijęs su tariamu faktinių aplinkybių ir įrodymų iškraipymu, turi būti atmestas kaip nepriimtinas.
- 164 Be to, aplinkybė, kad tam tikri generinių vaistų gamintojai arba *Lundbeck* darbuotojai galėjo turėti abejonių dėl ginčijamų susitarimų ar į juos panašių susitarimų teisėtumo, yra veiksnys, kuris visiškai gali patvirtinti išvadą, kad *Lundbeck* turėjo galimybę suprasti, jog jos veiksmai buvo ar bent jau galėjo būti antikonkurenciniai.
- 165 Galiausiai tai, kad Bendrasis Teismas patvirtino, jog *Lundbeck* galėjo būti skirtos baudos, viršijančios simbolinį dydį, nepažeidžia teisinio saugumo principo, nepaisant ginčijamais susitarimais iškeltų klausimų naujumo ir sudėtingumo, ankstesnės praktikos nebuvimo ar KFST paskelbtų su šiais susitarimais susijusių dokumentų, kurių turinys išdėstytas skundžiamo sprendimo 749–752 punktuose, buvimo.
- 166 Pirma, kiek tai susiję su sankcijų už ginčijamus susitarimus naujumu, kaip Bendrasis Teismas iš esmės priminė skundžiamo sprendimo 763 punkte, taikytino teisės akto apibrėžtumo principas, įtvirtintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnyje, negali būti aiškinamas kaip draudžiantis laipsnišką baudžiamosios atsakomybės taisyklių aiškinimą jurisprudencijoje, jeigu tokį aiškinimą galima pagrįstai numatyti (2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 167 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 167 Iš šio sprendimo 114 punkto matyti, kad kvalifikavimui kaip „ribojimo dėl tikslo“ ir *a fortiori* kaip „konkurencijos ribojimo“, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, turi būti pritarta, jeigu išnagrinėjus atitinkamą susitarimą dėl taikaus ginčo sprendimo paaiškėja, jog jame numatyti vertės perdavimai gali būti paaiškunami vien patento savininko ir įtariamo jo pažeidėjo komerciniu interesu nekonkuruoti pranašumais, nes susitarimai, kuriais konkurentai konkurencijos riziką sąmoningai pakeičia praktiniu tarpusavio bendradarbiavimu, akivaizdžiai gali būti kvalifikuojami kaip „ribojimas dėl tikslo“.
- 168 Be to, skundžiamo sprendimo 764 ir 777 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, kad *Lundbeck* galėjo numatyti sankcijų skyrimą už ginčijamus susitarimus pagal SESV 101 straipsnį.
- 169 Antra, kalbant apie informaciją, gautą iš KFST dokumentų, svarbu pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 749 ir 750 punktuose, taip pat 834 ir 835 punktuose Bendrasis Teismas iš esmės savarankiškai konstatavo arba tai, kad iš jų matyti, jog, šios institucijos manymu, ginčijami susitarimai galėjo daryti poveikį konkurencijai, jei *Lundbeck* sumokėjo konkurentams už tai, kad jie nepatektų į rinką, todėl tai buvo labai sunkūs SESV 101 straipsnio pažeidimai, arba tai, kad šie dokumentai buvo tik ataskaita dėl preliminaros Komisijos nuomonės.

- 170 Be to, kaip Bendrasis Teismas teisingai pažymėjo skundžiamo sprendimo 748 punkte, nacionalinės konkurencijos institucijos negali sukelti įmonėms pagrįstų lūkesčių, kad jų veiksmai nepažeidžia SESV 101 straipsnio, nes jos neturi teisės priimti neigiamo sprendimo, t. y. sprendimo, kuriuo konstatuojama, kad minėta nuostata nepažeista (šiuo klausimu žr. 2013 m. birželio 18 d. Sprendimo *Schenker & Co. ir kt.*, C-681/11, Rink., EU:C:2013:404, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 171 Be to, kalbant apie *Lundbeck* teiginį, kad atitinkamų baudų skyrimas pažeidžia baudžiamosios teisės negaliojimo atgaline data principą, pakanka pažymėti, kad šis teiginys, pirmą kartą pateiktas apeliacinio skundo stadijoje, yra naujas pagrindas, todėl, remiantis kartu aiškinamais Procedūros reglamento 127 ir 190 straipsniais, yra nepriimtinas.
- 172 Iš tiesų, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 757 punkto, devintojo panaikinimo pagrindo pirmoje dalyje *Lundbeck* tik nurodė teisinio saugumo ir nusikaltimų ir bausmių teisėtumo (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) principų pažeidimą.
- 173 Todėl penktąjį pagrindą reikia atmesti kaip iš dalies nepriimtina ir iš dalies nepagrįstą.

Dėl šeštojo pagrindo

Dėl reikšmingų skundžiamo sprendimo punktų

- 174 Dešimtajame savo ieškinio dėl panaikinimo pagrinde (šiam apeliaciniame skunde ginčijamas tik pirmos ir antros jo dalių atmetimas) *Lundbeck* teigė, kad Komisija padarė kelias teisės ir fakto klaidas, kai nustatydamą jai skirtų baudų bazinį dydį rėmėsi labai didelėmis nagrinėjamo produkto pardavimų vertės procentinėmis dalimis (10 ir 11 %), atsižvelgiant į ginčijamų susitarimų geografinę aprėptį, ir kai aptariamų pažeidimų trukmės neapribojo vien laikotarpiu, kuriuo generinių vaistų gamintojai iš tikrųjų buvo pasirengę įeiti į rinką, o tai reiškia, kad jie turėjo bent jau LPR reikšmingose šalyse, ko nebuvo, pavyzdžiui, Austrijos atveju.
- 175 Atmesdamas dešimtojo panaikinimo pagrindo pirmą dalį Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 806 ir 812 punktuose konstatavo, kad Komisija nepadarė teisės klaidos ir nepažeidė proporcingumo principo, kai nustatė atitinkamų baudų bazinį dydį pagal 2006 m. baudų apskaičiavimo gairių 22 punktą.
- 176 Konkrečiai kalbant, skundžiamo sprendimo 804 punkte jis nurodė, kad „[p]riešingai, nei šiuo klausimu teigia [*Lundbeck*], Komisija neprivalėjo sumažinti bazinio baudos dydžio tik tam, kad atsižvelgtų į pardavimų vertę šalyse, kuriose generinių vaistų [gamintojai] buvo labiausiai pasirengę patekti į rinką“, ir kad, „kalbant apie pažeidimus dėl tikslo, kadangi ginčijamais susitarimais pasireiškę pažeidimai (išskyrus su *Arrow* sudarytus susitarimus) geografiškai apėmė visą EEE, Komisija turėjo teisę remtis šia geografinė aprėptimi, išsamiai neanalizuodama konkrečių generinių vaistų [gamintojų] patekimo į rinką galimybių kiekvienoje EEE valstybėje [narėje]“. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas pažymėjo, kad „ginčijamų susitarimų, taigi ir šioje byloje nagrinėjamų pažeidimų, geografinę aprėptį apibrėžė pačios jų šalys, nusprendusios, kad jie apims visą EEE (išskyrus *Arrow* pažeidimą)“.
- 177 Atmesdamas dešimtojo panaikinimo pagrindo antrą dalį, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 815 ir 816 punktuose nusprendė, kad Komisija ginčijamame sprendime teisiniu požiūriu pakankamai įrodė, jog konkurencija buvo apribota dėl ginčijamų susitarimų visą jų

galiojimo laikotarpį, o *Lundbeck* neįrodė, kad, nesant ginčijamų susitarimų, jos ir generinių vaistų gamintojų konkurencija, netgi potenciali, būtų neįmanoma arba visai neegzistuoję ar kad šie susitarimai visiškai neapribojo konkurencijos, priešingai nei byloje, kurioje buvo priimtas 2012 m. birželio 29 d. Sprendimas *E.ON Ruhrgas ir E.ON / Komisija* (T-360/09, EU:T:2012:332). Jis taip pat pažymėjo, kad priešinga išvada paneigtų skirtumą tarp realios ir potencialios konkurencijos.

- 178 Galiausiai skundžiamo sprendimo 842 punkte Bendrasis Teismas, įgyvendindamas savo neribotą jurisdikciją, nusprendė, kad nagrinėjamu atveju nereikia taikyti lengvinančių aplinkybių ir reikia patvirtinti ginčijamame sprendime *Lundbeck* skirtų baudų dydį.

Šalių argumentai

- 179 Subsidiariai pateiktame šeštajame pagrinde, kurį sudaro trys dalys, *Lundbeck* teigia, kad Bendrojo Teismo patvirtintas Komisijos jai skirtų baudų apskaičiavimas yra teisiškai klaidingas ir nepakankamai motyvuotas.

- 180 Grįsdama šį pagrindą *Lundbeck* tvirtina, kad, pirma, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 804 punkte laikėsi nuomonės, jog apskaičiuojant jai skirtas baudas nereikia neatsižvelgti į pardavimus, kurių ginčijami susitarimai negalėjo paveikti, t. y. į *Lundbeck* pardavimus tam tikrose EEE valstybėse narėse, kurių rinka iš tikrųjų buvo uždara generinių vaistų gamintojams, motyvuodamas tuo, kad iki šių susitarimų galiojimo pabaigos jiems nebuvo išduotas LPR arba, kiek tai susiję su Austrija, tuo, kad *Lundbeck* patentas, susijęs su FVM citalopramu, šioje šalyje galiojo didžiąją dalį šių susitarimų galiojimo laikotarpio. Pagal 2006 m. baudų apskaičiavimo gairių 6 ir 13 punktus Komisija turi atsižvelgti tik į pardavimus, kurie iš tikrųjų buvo susiję su nagrinėjamu pažeidimu.

- 181 Be to, skundžiamo sprendimo 804 punkte Bendrasis Teismas taip pat klaidingai taikė jurisprudenciją, kai, viena vertus, nusprendė, kad dėl ginčijamais susitarimais padaryto „pažeidimo dėl tikslo“ Komisija neturėjo atlikti konkretaus tyrimo, nors toks tyrimas gali turėti tam tikros reikšmės apskaičiuojant baudos dydį, kaip Teisingumo Teismas nurodė 2009 m. birželio 4 d. Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.* (C-8/08, EU:C:2009:343) 31 punkte. Kita vertus, neatmesdamas galimybes, kaip tai padaryta byloje, kurioje priimtas 2012 m. birželio 29 d. Sprendimas *E.ON Ruhrgas ir E.ON / Komisija* (T-360/09, EU:T:2012:332), apskaičiuojant baudas atsižvelgti į pardavimus, susijusius su veikla, kuri ginčijamų susitarimų taikymo laikotarpiu negalėjo būti konkurencinga, Bendrasis Teismas neatliko faktinės ir teisinės analizės, būtinos siekiant nustatyti tiesiogiai ar netiesiogiai su nagrinėjamais pažeidimais susijusius pardavimus, kaip to reikalaujama 2016 m. birželio 28 d. Sprendime *Telefónica / Komisija* (T-216/13, EU:T:2016:369, 309 punktas).

- 182 Antra, *Lundbeck* kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad skundžiamo sprendimo 816 punkte jis nepakankamai motyvavo tai, kodėl netaikė 2012 m. birželio 29 d. Sprendime *E.ON Ruhrgas ir E.ON / Komisija* (T-360/09, EU:T:2012:332) nustatyto metodo. Konkrečiai kalbant, Bendrasis Teismas nepaaiškino, kodėl generinių vaistų gamintojams nebuvo *de facto* užkirstas kelias patekti į atitinkamų EEE valstybių narių rinką, atsižvelgiant į tai, kad nebuvo išduotas LPR ir galiojo *Lundbeck* patentas dėl FVM citalopramo.

- 183 Trečia, *Lundbeck* teigia, kad Bendrasis Teismas neteisingai įvertino šios bylos aplinkybes, kai skundžiamo sprendimo 806 punkte nusprendė, kad Komisija, apskaičiuodama baudų dydį pagal 2006 m. baudų apskaičiavimo gaires, teisingai taikė su pažeidimu susijusių pardavimų vertės procentinę dalį (10 % ir 11 %), atsižvelgiant į ginčijamų susitarimų geografinę aprėptį. Turint

omenyje ribotą šių susitarimų geografinę įtaką ir Komisijos sprendimų praktiką panašiose bylose, taip pat tai, kad minėti susitarimai nėra karteliai, šios procentinės dalys turėjo būti mažesnės ir nustatytos kuo žemesnio lygio.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 184 Pirma, dėl šeštojo pagrindo pirmos ir antros dalių, kurias reikia nagrinėti kartu, *Lundbeck* iš esmės mano, kad skundžiamo sprendimo 804 ir 816 punktuose Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų, kai, neatsakydamas į jos argumentus, nusprendė, kad Komisija neprivalėjo sumažinti bazinio baudų dydžio ir atsižvelgti tik į pardavimų vertę šalyse, kuriose generinių vaistų gamintojai buvo labiausiai pasiruošę įeiti į rinką.
- 185 Kiek tai susiję su Komisijos pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį skiriama bauda, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad ši institucija kiekvienu konkrečiu atveju atsižvelgdama į kontekstą ir tikslus, kurių siekiama minėtu reglamentu nustatyta sankcijų sistema, turi įvertinti siekiamą poveikį atitinkamai įmonei ir, be kita ko, atsižvelgti į apyvartą, kuri atspindi jos realią ekonominę padėtį pažeidimo darymo laikotarpiu (2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Pilkington Group ir kt. / Komisija*, C-101/15 P, EU:C:2016:631, 16 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 186 Šiuo aspektu nustatant baudos dydį galima atsižvelgti tiek į bendrą įmonės apyvartą, kuri yra jos dydžio ir ekonominio pajėgumo rodiklis, nors netikslus ir netobulas, tiek į tos apyvartos dalį, susijusią su prekėmis, dėl kurių padarytas pažeidimas, todėl rodančią pažeidimo mastą (2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Pilkington Group ir kt. / Komisija*, C-101/15 P, EU:C:2016:631, 17 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 187 Kadangi ginčijamu sprendimu skirtas baudas Komisija nustatė taikydama 2006 m. baudų apskaičiavimo gaires, reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją, nors sąvoka „pardavimų vertė“, vartojama šių gairių 13 punkte, iš tikrųjų negali būti suprantama kaip apimanti atitinkamos įmonės pardavimus, kurie nepatenka į kartelio, kuriuo kaltinama, sritį, vis dėlto šia nuostata siekiamam tikslui būtų pakenkta, jeigu ši sąvoka būtų suprantama kaip apimanti tik apyvartą, susijusią vien su pardavimais, kuriuos, kaip nustatyta, iš tikrųjų paveikė šis kartelis (2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Pilkington Group ir kt. / Komisija*, C-101/15 P, EU:C:2016:631, 19 punktas).
- 188 Žinoma, iš to, kas išdėstyta, matyti, kad į pardavimų, susijusių su konkrečiu pažeidimu, vertę neturi būti įtraukti to pažeidimo vykdytojo pardavimai konkurencijai neatvertoje rinkoje, kaip antai nagrinėtoje 2012 m. birželio 29 d. Sprendime *E.ON Ruhrgas ir E.ON / Komisija* (T-360/09, EU:T:2012:332, 105 ir 155 punktai), kuriuo rėmėsi *Lundbeck*, nes ši rinką negali būti paveikta SESV 101 straipsnyje nurodytų antikonkurencinių veiksmų, taip pat vienos iš kartelio šalių pardavimai rinkose, kuriose kitos šio kartelio šalys nevykdo veiklos ir negali būti laikomos potencialiomis konkurentėmis.
- 189 Vis dėlto šiuo atveju pardavimai, Komisija įtraukti į nustatytą pardavimų vertę, kurios bendrą sumą patvirtino Bendrasis Teismas, negali būti priskirti prie kurios nors iš pirmesniame punkte nurodytų pardavimų, į kuriuos neturi būti atsižvelgiama, kategorijų.
- 190 Iš tiesų, kaip savo išvados 222 ir 223 punktuose pažymėjo generalinė advokatė, neatsižvelgiant, ar tai yra pardavimai Austrijoje, kur *Lundbeck* FVM citalopramo patentas, kaip pati *Lundbeck* teigia, nustojo galioti tik 2003 m. balandžio mėn., t. y. ginčijamų susitarimų vykdymo laikotarpiu, ar

- pardavimai valstybėse, kuriose generinių vaistų gamintojai gavo LPR tik šių susitarimų vykdymo laikotarpiu ar net vėliau, visi šie pardavimai buvo įvykdyti rinkose, kuriose atitinkamų vaistų gamintojai bent jau potencialiai konkuravo visą šių susitarimų galiojimo laikotarpį, – Bendrasis Teismas teisingai tai pažymėjo skundžiamo sprendimo 815 punkte ir tai patvirtina apeliacinio skundo ketvirtojo pagrindo atmetimą.
- 191 Todėl nėra pagrindo teigti, kad pirmesniame punkte nurodyti pardavimai nebuvo bent jau netiesiogiai susiję su konstatuotais pažeidimais, todėl į juos neturėjo būti atsižvelgta apskaičiuojant *Lundbeck* skirtas baudas.
- 192 Iš tiesų, kaip Bendrasis Teismas pažymėjo skundžiamo sprendimo 804 punkte, ginčijamų susitarimų šalys pačios apibrėžė šių susitarimų, išskyrus susitarimus, kuriuos sudarė *Lundbeck* ir *Arrow*, geografinę aprėptį, kaip apimančią visą EEE, o tai įrodo, kad jos manė, jog konkuruoja kiekvienoje EEE rinkoje, jei ne realiai, tai bent potencialiai, todėl *Lundbeck* pardavimus kiekvienoje iš šių rinkų reikia laikyti pardavimais, „tiesiogiai ar netiesiogiai susijusiais su pažeidimu“, kaip tai suprantama pagal 2006 m. baudų apskaičiavimo gairių 13 punktą.
- 193 Todėl *Lundbeck* negali Bendrojo Teismo kaltinti tuo, kad jis skundžiamo sprendimo 804 punkte sutiko, jog, kiek tai susiję su ginčijamais susitarimais, išskyrus *Lundbeck* ir *Arrow* sudarytus susitarimus, būtų atsižvelgta į pardavimus visoje EEE teritorijoje, išsamiai neišnagrinėjęs generinių vaistų gamintojų patekimo į kiekvienos EEE valstybės narės teritoriją konkrečių perspektyvų.
- 194 Galiausiai Bendrojo Teismo taip pat negalima kaltinti tuo, kad jis skundžiamo sprendimo 816 punkte nepakankamai motyvavo, kodėl nagrinėjamu atveju netaikė 2012 m. birželio 29 d. Sprendime *E.ON Ruhrgas ir E.ON / Komisija* (T-360/09, EU:T:2012:332) padarytos išvados.
- 195 Minėtame punkte pažymėjęs, kad byla, kurioje priimtas tas sprendimas, negalėjo apsaugoti *Lundbeck*, nes toje byloje dalį pažeidimo laikotarpio bet kokia konkurencija buvo neįmanoma, netgi nesant joje nagrinėjamo antikonkurencinio susitarimo, nes rinka buvo teisiškai apsaugota nuo konkurencijos dėl tuo laikotarpiu taikytų nacionalinės teisės aktų, o tai sukūrė faktinės monopolijos situaciją, Bendrasis Teismas suinteresuotosioms šalims leido suprasti priežastis, dėl kurių jis nepritarė jų argumentams, o Teisingumo Teismui – turėti pakankamai informacijos, kad jis galėtų atlikti kontrolę (2020 m. birželio 25 d. Sprendimo *SATCEN / KF*, C-14/19 P, EU:C:2020:492, 96 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 196 Vadinas, šio pagrindo pirmą ir antrą dalis reikia atmesti kaip nepagrįstas.
- 197 Antra, kalbant apie šio pagrindo trečią dalį, reikia priminti, kad apeliacinėje byloje priimdamas sprendimą teisės klausimais Teisingumo Teismas negali teisingumo sumetimais savo vertinimu pakeisti Bendrojo Teismo įgyvendinant neribotą jurisdikciją pateikto vertinimo dėl įmonėms už Sąjungos teisės pažeidimą skirtų baudų dydžio (2018 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *Philips ir Philips France / Komisija*, C-98/17 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:774, 107 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 198 Tik tuo atveju, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad sankcijos dydis yra ne tik netinkamas, bet ir toks didelis, kad jį galima laikyti neproporcingu, reikėtų konstatuoti, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą dėl to, kad baudos dydis yra netinkamas (2018 m. rugsėjo 26 d., Sprendimo *Philips ir Philips France / Komisija*, C-98/17 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:774, 107 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 199 Vadinasi, kadangi šeštojo pagrindo trečioje dalyje *Lundbeck* ginčija, be kita ko, skundžiamo sprendimo 842 punkte Bendrojo Teismo atliktą skirtų baudų dydžio vertinimą atsižvelgiant į bylos aplinkybes, tačiau neįrodo ir net neteigia, kad šis dydis yra ne tik netinkamas, bet ir toks didelis, kad jį galima laikyti neproporcingu, iš tikrųjų ji siekia, kad būtų iš naujo įvertintas jai skirtų baudų dydžio tinkamumas. Todėl ši dalis turi būti atmesta kaip nepriimtina.
- 200 Taigi šeštasis šio apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas kaip iš dalies nepriimtinas ir iš dalies nepagrįstas.
- 201 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, apeliacinį skundą reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 202 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.
- 203 Kadangi Komisija reikalavo priteisti iš *Lundbeck* bylinėjimosi išlaidas, o ši pralaimėjo bylą, ji turi padengti ne tik savo, bet ir Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.
- 204 Pagal Procedūros reglamento 184 straipsnio 4 dalį, jeigu apeliacinį skundą pateikia ne pirmojoje instancijoje įstojusi į bylą šalis, iš šios šalies gali būti priteistos bylinėjimosi apeliaciniame procese išlaidos tik tuo atveju, jeigu ji dalyvavo Teisingumo Teisme vykusio proceso rašytinėje arba žodinėje dalyje. Jeigu tokia šalis dalyvauja procese, Teisingumo Teismas gali nuspręsti, kad ji padengia savo bylinėjimosi išlaidas.
- 205 Kadangi EFPIA dalyvavo procese Teisingumo Teisme, šios bylos aplinkybėmis reikia nuspręsti, kad ji padengia savo bylinėjimosi išlaidas.
- 206 Pagal Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, į bylą įstojusios valstybės narės ir institucijos padengia savo bylinėjimosi išlaidas.
- 207 Todėl Jungtinė Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti apeliacinį skundą.**
- 2. *H. Lundbeck A/S* ir *Lundbeck Ltd* padengia savo ir Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.**
- 3. *European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA)* padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**
- 4. Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.